శ్రీ వివేకానందస్వామి శతతమ జయంతి ప్రచురణములు

ఆంధ్ర పాఠకులకు అమూల్య తరుణము

శ్రీ వివేకానంద సంపూర్ణ గ్రంథావళి

ప్రతిభోజ్జ్వలులైన ఆంధ్రపండితులచే ఆంధ్రీకరింపబడి 10 సంపుటాలుగా ప్రకటింపబడి ఉన్నాయి. ప్రతి సంపుటంలోను దాదాపు 500 పుటలు.

* అయిదవ సంపుటము క్యాలికోగాని అట్టబైండుగాని లేదు.

స్వామిజిసందేశం మాతృదేశభక్తిభరితం, ప్రాణప్రదం, ఆత్మోత్తేజకరం, విశ్వజనీనం. అది సమగ్రంగా ఆంధ్రమహాజనులకు అందడం ఇదే మొదటిసారి. స్వామిజీది దివ్యదృష్టి. ఆయన అమోఘ పరిష్కారవిధానం సూచింపని ముఖ్యసమస్య అంటూ లేదు. ఆయన గ్రంథావళిని చదివినవారికి ఉత్సాహమును ఉదాత్తతయున్నూ కలుగక తప్పదు.

తొమ్మిది సంపుటాలు విక్రయానికి సిద్ధంగా ఉన్నాయి.

ఖరీదు : అట్టబైండు సెట్టు రు. 45-00 లు. క్యాలికోబైండు సెట్టు రు. 58-50 లు.

ఒక్కొక్క సంపుటం :

అట్టబైండు రూ. 5-00 **క్యాలికో రూ. 6-50**

(పోస్టేజి ప్రత్యేకము)

ఇట్లు వ్రాయుడు :

మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణ మఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4.

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౩౦ ౧౯౭౩ - ఆగస్టు : ప్రమాదీచ - శ్రావణము సంచిక ౨

విషయసూచిక

ఫోన్ : 71231 పోస్టు బాక్సు : 635

మా మాసపత్రికలు

వేదాంతకేసరి

తత్త్వశాస్త్ర - మత - సంస్కృతివిషయకంగా 1914-వ సంవత్సరంనుండి నడపబడుతుంటే
ఆంగ్ల మాసపత్రిక

సాలు చందా: ఇండియాలో 6 రూపాయలు; సింహళములో 8 రూపాయలు.
ఇతర విదేశాలలో 3 డాలర్లు, లేదా 14 షిల్లింగులు.

శ్రీ రామకృష్ణ విజయం

మత - సాంస్కృతికవిషయకంగా 1921-వ సంవత్సరమునుండి ప్రచురింపబడుతున్న తమిళ మాసపత్రిక

సాలు చందా: ఇండియాలో రూ|| 5 లు, సింహళములో రూ|| 7 లు.

శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ

1944-వ సంవత్సరంనుండి ప్రచురింపబడుతూ విశ్వోపజీవ్యమైన ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞానామృతమును వెదజల్లే
తెలుగు మాసపత్రిక

సాలు చందా: ఇండియాలో రూ|| 5 లు, సింహళములో రూ|| 7 లు.

1. చందాదారులు ఉత్తరప్రత్యుత్తరాలలో తమ 'చందాదారు సంఖ్య' నుదాహరిస్తూ విలాసాలను స్పష్టంగా వ్రాయాలి.
2. పత్రిక అందకపోతే మాసాంతానికి మాకు తెలుపాలి.
3. చందాదారులకు మేము ప్రచురించిన గ్రంథాలను $6\frac{1}{4}$% తగ్గింపు ధరలకు అందజేస్తాం. వివరాలకు క్రింది విలాసానికి వ్రాయండి.
4. ప్రముఖ సంస్కృతి కేంద్రాలలో ప్రచారంలో ఉన్న యీ ఆధ్యాత్మిక విజ్ఞాన పత్రికలు అడ్వర్టైస్మెంట్లకు చక్కని ప్రాపకాలు. రేట్లకు వ్రాయండి.
5. సమీక్షకు గ్రంథాలు పంపేటప్పుడు రెండేసి ప్రతులు పంపవలసినదని గ్రంథకర్తలకు ప్రకాశకులకు మా ప్రార్థన.
6. ప్రజారంజకములైన మత - తత్త్వశాస్త్ర - సంస్కృతివిషయక స్వతంత్ర వ్యాసాలను రచయితలు అందజేస్తే సంపాదకులు కష్టుల కద్దుకొని ప్రచురిస్తారు.
7. పత్రిక స్పెసిమెన్కాపి కోరేవారు 75 పైసల పోస్టేజి పంపాలి.

ఇంకా వివరాలు కావలసినవారు :

మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణ మఠం, మైలాపూరు, మద్రాసు-4

అనే విలాసానికి వ్రాయండి.

శ్రీ రామకృష్ణ సూక్తిసుధ

అనువాదకులు: ఆచార్య శ్రీ నేలటూరి భక్తవత్సలముగారు

'సహజోద్గారమయిన వచనామృతము ఇట్టి గ్రంథరూపముదాల్చుట కిదే మొదలు' (ఆల్డసు హక్స్లీ) అను పొగడ్తగన్న శ్రీమన్నిఖిలానందస్వాముల సంక్షిప్తాంగ్ల మూలమునకు ఇది తేటతెలుగున అనువాదము.

'గురుదేవుని స్వతస్సిద్ధజ్ఞానము, చిదానందోద్రేకప్రభవసహజసరళవాగ్ధాటి, శిశూచితామాయికత, అనిర్వచనీయప్రజ్ఞ, ఋజూపమానములు, సరసకథలు, గేయములు, పద్యములు చక్కగా అనూదితములు. (హిందు : తేది 27-7-'58)

'అద్యతనగద్యరచయితలెల్ల మేలుబంతిగా అనుసరింపదగిన గ్రంథరాజము.'
(సన్డే స్టాన్డర్డు : తేది 16-2-'58)

'అనువాదమైనా స్వతంత్రగ్రంథం అనిపించు ధాటి గలది.' (భారతి : 7-6-'61)

'చవులూరించు చక్కని రచన.' 14-2-'58 (డాక్టరు సర్ ఎస్. రాధాకృష్ణగారు)

590+158 పుటలు **వెల : రూ. 7-50**

ప్రబోధరత్నాకరము

అనువాదకులు : శ్రీ చిరంతనానందస్వాములవారు

శ్రీ వివేకానందస్వాములవారు అమెరికాయందలి సహస్రద్వీపవనమున శిష్యులకు బోధించిన తత్త్వసారము సమస్తము ఇందు నిక్షిప్తమై యున్నది. శాస్త్ర జిజ్ఞాసకలవారికి ఇందలి పాదటీకలు ఎంతయో యుపయుక్తములు కాగలవు.

232 పుటలు **మూడవ కూర్పు** **వెల : 2-50**

శ్రీ శారదాదేవి చరిత్ర

శ్రీరామకృష్ణభగవానుని సతీమణియు, ఆదర్శమాతయు, యోగినియునగు

మహనీయురాలి దివ్యచరిత్ర

రచయిత:

శ్రీ చిరంతనానందస్వామి

ప్రతి స్త్రీయును పురుషుడును...చదువవలసిన గ్రంథమిది...అమృతకలశము ... అనన్యసామాన్య నీతిమంజరి...తియ్యని తెలుగు...పాలవంటి శైలి...

—ఆంధ్రప్రభ

...నారీలోకమున కేకాక, ఆధునిక వాఙ్మయమునకు ఈ గ్రంథము అమూల్యమైన కానుక; పాఠశాలలలో, కళాశాలలలో పాఠ్యగ్రంథముగా నుండదగిన ఉత్తమ గ్రంథము.

—ఆనందవాణి

246 పుటలు (అయిదవ కూర్పు) వెల: రూ. 2-75

ఇట్లు వ్రాయుడు: మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-4.

శ్రీ వివేకానంద జీవితచరిత్ర

(శ్రీ చిరంతనానందస్వామి ప్రణీతము)

ఇందు శ్రీ స్వాములవారి జీవితమున నింతకుపూర్వము గ్రంథస్థములుగాని ముఖ్య సంఘటన లెన్నియో శ్రీవారి సోదరశిష్యులవలన విని వ్రాయబడినవి. ఇది శ్రీ స్వాములవారి సంపూర్ణ చరిత్ర!

...శ్రీ వివేకానందస్వాములవారి యసమాన వాగ్వైభవమును మంచి నుడికారపు టొడుపుతో శ్రీ చిరంతనానందులు తెలుఁగున ప్రదర్శించిరి. వివేకానందుల వాఙ్మయ మూర్తికి తెలుఁగుసేఁత యలంకృతి...

—వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రి

నిర్దుష్టమైన భాష, అందమైన అచ్చు, ఆకర్షకమైన రూపము.

432 పుటలు (పదవ కూర్పు) వెల: రూ. 4-00

ఇట్లు వ్రాయుడు: మేనేజరు, శ్రీరామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-4.

'అఖిలవిభు శరణొందుము, యా క్షణంబ యతనికృప నీదు ననుభూతి కందు వత్స'

—శ్రీ శారదామణి.

శ్రీరామకృష్ణ ప్రభ

సంపుటము ౩౦ } ౧౯౭౩ - ఆగస్టు : : ప్రమాదీచ - శ్రావణము { సంచిక ౨

శ్రీః

కనకధారాస్తవము

మూలము :
శ్రీ శంకరభగవత్పాదులు

వ్యాఖ్యాత :
అన్నామాచార్య

ముగ్ధా ముహు ర్విదధతీ వదనే మురారేః ప్రేమత్రపాప్రణిహితాని గతాగతాని
మాలా దృశో ర్మధుక రీవ మహోత్పలే యా సా మే శ్రియం దిశతు సాగరసమ్భవాయాః. ౨

మహా+ఉత్పలే	పద్మమందు
మధుకరీ+ఇవ	తుమ్మెదవలె
ముగ్ధా	చక్కనిదగు
యా	ఏది (ఏచూపులపరంపర)
మురారేఃవదనే	విష్ణుదేవుని నెమ్మొగమున
ప్రేమత్రపాప్రణిహితాని	ప్రేమచేతనులజ్జచేతను ప్రేరితములయిన
గతానిఆగతాని	నిగుడుటలును మగుడుటలును
విదధతీ	కలిగియుండునో
సాగరసమ్భవాయాః	సముద్రరాజతనయయగు లక్ష్మీదేవియొక్క
సాదృశఃమాలా	ఆచూపులపరంపర
మే	నాకు
శ్రియందిశతు	సంపదనిచ్చుగాక.

''లోకజననియైన పరాశక్తినే మనము శరణు జొర వలయును. మాయాశృంఖలలతో మనలను బంధించినది ఆమెయే. ఆ సంకెలలు తెగిననే భగవత్సాక్షాత్కారము శక్యమగును.''

—శ్రీరామకృష్ణుడు,

శ్రీ గురు సూక్తి సుధ

ఒక భక్తుడు : మానవు డహంకారము నెట్లు దులిపివేసికొనగలడు ?

శ్రీరామకృష్ణుడు: భగవత్సాక్షాత్కారము కలుగనంతవఱకు నీవు అహంకారమును తొలగించుకోలేవు. అహంకారగంధమైనను లేని మానవుడు నీకు కనిపించినచో, అతడు భగవత్సాక్షాత్కారము పడసినవాడే అని నీవు గట్టిగా నమ్మ వచ్చు.

భక్తుడు : మహాశయా, భగవత్సాక్షాత్కారము పడిసినందుకు గుర్తు లేవి ?

శ్రీరామకృష్ణుడు : ఔను, అందుకు గుర్తులున్నవి. భాగవతములో చెప్పబడియున్నవి. భగవంతుని సాక్షాత్కరించుకొన్నవాడు ఒక్కొక్కప్పుడు శిశువువలె, ఒక్కొక్కప్పుడు దయ్యమువలె, ఒక్కొక్కప్పుడు అచేతనమువలె, ఒక్కొక్కప్పుడు వెఱ్ఱివానివలె ప్రవర్తించు నట !

భగవంతుని సాక్షాత్కరించుకొన్నవాడు శిశువువంటివా డగును. అతడు త్రిగుణాతీతుడు. ఏ గుణమందును అతనికి సంగ ముండదు. అతని ప్రవర్తనము దయ్యపునడవడివలె నుండును. ఏల యన శుభాశుభములపట్ల అతని వైఖరి ఏకరీతిగ నుండును. వెఱ్ఱివానివలె అత డొకప్పుడు నవ్వుచుండును, ఒకప్పుడు విలపించుచుండును. ఒకప్పుడు 'షోకిలా'లాగ చిత్రాంబరములు ధరించును. మఱుక్షణమున వస్త్రఖండమును చంక నుంచుకొని దిగంబరుడుగ పర్యటించును. కావున వెఱ్ఱివానివలె కనిపించును. ఒక్కొక్కప్పు డతడు జడపదార్థమువలె కదలక మెదలక కూర్చుండును.

భక్తుడు : భగవత్సాక్షాత్కారానంతరము అహంకారము పూర్తిగా అంతరించునా ?

శ్రీరామకృష్ణుడు : అంతరించును. భగవంతుడు తనభక్తుని యహంకారము నొక్కొక్కప్పుడు పూర్తిగా తుడిచివేయును. సమాధిదశలో అహంకారము బొత్తిగా ఉండదు కదా. కాని పలువురకు దేవుడు అహంకారపుజాడను ఉండనిచ్చును. ఆ యహంకార మెవ్వరికిని బాధాకరము కాదు. అది శిశువు నహంకారమువంటిది. ఐదేళ్ళశిశువు 'నేను' 'నేను' అనుచుండును. అందుకు సందేహము లేదు. కాని అది ఎవరికిని బాధాకరము కాదు. పరుసవేది అంటినంతనే ఇనుము బంగారముగ మార్పొందును. ఇనుపకత్తి బంగారుకత్తి యగును. బంగారుకత్తికి కత్తిరూప మున్న దనుట నిజమే, కాని అది ఎవరిని గాయపఱుపజాలదు. బంగారుకత్తితో ఎవరుకాని దేనిని కాని నఱుకజాలరు.

పండితుడు : మన ప్రార్థనలను దేవుడు వినునా ?

శ్రీరామకృష్ణుడు : దేవుడు కల్పవృక్షము. దేవుని నడిగి దేనినైన బడయవచ్చును. కల్పవృక్షముచెంత నిలబడి నీవు ప్రార్థింపవలయును. అప్పుడే నీ ప్రార్థనము సఫల మగును. మఱొక విషయమును నీవు జ్ఞప్తియం దుంచుకోవలయును. మన అంతర్గతమును దేవు డెఱుగును. సాధన సాగించుచున్నప్పుడు సాధకుని కోరికలు ఫలించును. అనుకొన్నరీతిలో సిద్ధి కలుగును. ఐంద్రజాలికు డొకడు రాజునెదుట మాయలను ప్రదర్శించుచుండెను. అప్పుడప్పు డతడు "రావే మాయా, రావే శాంబరీ, రాజా నాకు ధన మిమ్ము, వస్త్రము లిమ్ము" అనుచుండెను. తటాలున అతని నాలుక పైకి లేచి నోటిలోపలి పైకప్పుకు అంటుకొనిపోయెను. అతనికి కుంభకము అనుభూత మయ్యెను. మాటను శబ్దము

నత డుచ్చరింపలేక పోయెను, స్తంభించిపోయెను. అతడు మరణించె నని ప్రజలు తలంచిరి. ఇటుక రాళ్ళతో నేలమాళిగ నిర్మించి వా రతని నందు ఉన్న తీరున నే పాతిపెట్టిరి. వేయిసంవత్సరములు గడచినవి. ఎవడో ఒకడు ఆ నేలను త్రవ్వెను. భూగర్భగృహములో సమాధినిమగ్నుడై కూర్చుండియున్న మానవు డగపడెను. ఎవరో యోగిపుంగవు డనుకొని, అందఱును అతని నారాధించిరి. వారి ఊపునకు నోటిలోని పైకప్పునకు అంటుకొనిపోయి యుండిన అతని నాలుక అంటు వీడెను. ఐంద్రజాలికునకు బాహ్యాలోకస్మృతి కలిగినది. వేయేండ్ల కు ముందు పల్కుచుండినట్లే "రావే మాయా, రావే శాంబరీ, రాజా, నాకు ధన మిమ్ము వస్త్రముల నిమ్ము" అని పలుకజొచ్చెను.

"అమ్మా, అ దెట్లు ఇ దెట్లు అని వాదించు నా ప్రవణతను నీ వజ్రాయుధముతో ధ్వంస మొనర్పు" మనుచు నేను విలపించుచు లోక జననిని ప్రార్థించెడివాడను.

పండితుడు : ఎటువంటిభక్తి యున్న భగవత్సాక్షాత్కారము గల్గును ?

శ్రీరామకృష్ణుడు : మానవప్రకృతి కనుగుణముగా భక్తిలో మువ్విధము లున్నవి-సాత్త్వికభక్తి, రాజసభక్తి, తామసభక్తి.

సాత్త్వికభక్తి భగవదేకవేద్యమై యుండును. దానికి వెలి యాడంబరము లుండవు. సాత్త్వికభక్తిగల వానికి ఏకాంతత ప్రియముగ నుండును. దోమతెరమఱుగున ఎవరికిని తాను కనబడకుండు సమయమున అతడు తనధ్యానమును కొనసాగించుకొనునేమో. ఇటువంటి భక్తి ఎవనిలో ప్రబుద్ధమగునో అతడు భగవత్సాక్షాత్కారమునకు చిరకాలము వేచియుండవలసిన ఆవశ్యకత లేదు. తూరుపు తెల్లవాఱుట, వెంటనే సూర్యు డుదయింపనుండుటకు సూచకము కదా.

రాజసభక్తి గల వానికి తనభక్తిని అందఱి యెదుట ప్రకటించుకోవలె అను ఆత్రముండును. అతడు పట్టువస్త్రముధరించి, రత్నసువర్ణాంతరితమైన రుద్రాక్షమాలను మెడలో వేసికొని, గుడిలో ప్రవేశించి దేవునికి షోడశోపచార సంపన్నముగా ఆరాధనమును నిర్వర్తించును.

తామసభక్తిగలవానిలో దారిదోపిడిగాని ధైర్యమువంటి ధైర్యము, కలకలమువంటి కలకలము ఉండును. దారిదోపిడిగాడు 'చంపుడు' 'దోచుకొనుడు' అను బొబ్బరింతలతో దోపిడి పనికి బాహాటముగా చనును. పోలీసుఇన్స్పెక్టర్లు ఎనమండుగురు ఉన్నను అతనికి భయము లేదు. తామసభక్తుడు కూడ వెఱ్ఱివానివలె 'హర' 'హర' 'వ్యోమ్' 'వ్యో ' 'కాళికి జై' అను కేకలు పెట్టును. మనోబలమును విశ్వాస తీక్ష్ణతయు అతని కున్నవి.

శాక్తున కట్టి విశ్వాస మున్నది. "కాళి నామమును దుర్గనామమును నేను ఒకసారి ఉచ్చరించితినే, రామనామము నొకసారి పల్కితినే, నాలో పాప మెట్లుండ గలదు ?" అని అత డనుచుండును.

వైష్ణవునిలో వినయమును స్వానైచ్యానుసంధానమును ఎక్కువగ నుండును. అతడు జపమాలతో జపము సాగించుచు "కృష్ణా, కనికరింపుము. మేము దీనులము పాపులము" అని గొణుగుచు గుసగుసలాడుచు నుండును.

"దేవుని నామము నుచ్చరించిన పిమ్మట కూడ నేను పాపిగ నుండుట ఎట్లు పొసగును" అనిపించునంతటి భక్త్యుద్వేగ ముండవలెను. ఒకవంక రేయింబవళ్లు హరినామమును కీర్తించుచునే వేఱొకవంక 'నేను పాపిని' అనిన నెట్లుండునో యోచింపుడు.

వివేకానంద సింహగర్జనము

ఇది మంచిచెడుగులు కలిసి ఉన్న జగత్తు. మంచి ఉన్నచోట దానివెంబడే చెడుగును ఉన్నది. ఈ ఆవిష్కృతుల కన్నిటికిని ద్వంద్వముల కన్నిటికిని మఱుగున, వీని యన్నింటి కవ్వల వేదాంతము 'ఏకము'ను సాక్షాత్కరించుకొనుచున్నది. పుణ్యమును పాపమును రెంటిని వీడు డని వేదాంతము చెప్పుచున్నది. అప్పు డేమి మిగులును? ఈ మంచిచెడుగులకు మఱుగున, ప్రతి చెడుగునకును అవ్వల, ప్రతిమంచికిని అవ్వల, ఏమి ఉన్నదో అదే నీది, నిజమున కదే నీవు, ఈ మంచిగను చెడుగుగను తన్నావిష్కరించుకొనుచున్న దదే. మొదట దాని నెఱుగుము, ఎఱిగిన తర్వాతనే నీవు నిజముగ 'ఔ నని పనియెంచు; ఔ నన భువి మించు' ననెడి విశ్వాసము గలవాడ వగుదువు. ఏల యన అప్పుడు సమస్తమును నీ యదుపులో ఉంచుకోగలవు. ఈ యావిష్కృతులను నీ యదుపులోనికి తెచ్చుకో, అప్పుడు నిజమైన 'నిన్ను' నిర్నిరోధముగ ఆవిష్కరించుకొనగలిగియుందువు. మొదట నిన్ను నీ అదుపులో నిలుపుకో, నిలబడు, స్వతంత్రుడవుగ ఉండు. ఈ చట్టముల ఆవరణమును దాటిపో. ఈ చట్టములు నీ జీవితమున కంగమాత్రములే కాని, నిన్నివి నిరంకుశముగ శాసించెడివి కావు. మొదట నీవు గుర్తింపవలసిన విషయ మిది, ప్రకృతికి నీవు బానిసవు కావు. బానిసవుగా నీ విప్పుడు లేవు, ఇంతకు ముం దుండినవాడవు కావు, ఇకముందును నుండ బోవు. ఈ ప్రకృతి అనంత మని నీవు అనుకోవచ్చు కాని, నిజమున కది సాంతమే. సముద్రములో అ దొక చుక్క. నీ ఆత్మయే సముద్రము. నక్షత్రములను చంద్ర సూర్యులను అతిక్రమించినవాడవు నీవు. అపారమైన నీ సత్తతో పోల్చి చూచిన అవి వట్టి బుడగలపాటివి. ఇది నీ వెఱుగుచే తడవుగ మంచిచెడుగులకు రెంటికిని నియంత వగుదువు. దృశ్యము పూర్తి మార్పు చెందున దప్పుడే. అప్పుడు నీవు లేచి నిలబడి "మంచి ఎంతచక్కనిది! చెడు గెంత బాగున్నది!" అని వక్కాణింతువు!"

శివానంద లేఖావళి

116

శ్రీరామకృష్ణమఠము
బేలూరు, హౌరా
8 ఆగస్టు 1922

ప్రియశ్రీమన్—

నీ జాబుద్వారా అన్ని సంగతులును తెలిసినవి. అక్కడ నున్న మీ రందఱును ఆధ్యాత్మికసాధనలందు శ్రద్ధ వహింతురు గాక, ఆ కేంద్రపుపనులను చాల మెలకువతో నిర్వహించుచుందురు గాక. ఆధ్యాత్మికసాధనయు సేవాకార్యమును కూడ సాగవలెను, ఏ సేవాకార్యమైనను యథార్థాధ్యాత్మికసాధనయే నట ప్రతియొక్కడును క్షుణ్ణముగ తెలిసికొనవలయును. సేవాకార్యమునకును తపస్సాధనకును పొత్తు కుదురదనుట కేవల మపోహ. ఆధ్యాత్మికసాధనలకనియే ఊరు విడిచిపోవువారు, పేరుకు సన్న్యాసులై, ప్రాతఃప్రదోష కాలములలో కొలిచినట్లుగా జపధ్యానాదులు చేయుచు, భిక్షాటనమును వృత్తిగా అవలంబించి, తక్కినప్పుడెల్ల సోమరిసల్లాపములు సాగించుచు కాలమును వ్యర్థపఱతు రని నే నెఱుగుదును. ఎంతో అనుభవము మీదనే శ్రీ వివేకానందస్వామి "ఇదే తపస్సాధన" యను భావముతో సేవాకార్యమును నిర్వర్తింపవలసిన దని విధించెను. శ్రీ గురుదేవుని సంకల్పానుసారమే అట్లు విధించుట జరిగినది.

ఆయన ప్రతిపాదించిన మార్గములోనే మేము ముందు కేగుచున్నాము. తపస్సాధన వేఱు, సేవా కార్యము వేఱు అను నిట్టి తలంపులు మీకు లేకుండును గాక. ఆ రెంటిని సమన్వయించి పురోగమింతురేని మీరు భగవద్రాజ్యమును చేరుకొనగలరు. ప్రతిదినము శ్రీ వివేకానంద స్వామి ప్రణీతములగు కర్మయోగము భక్తియోగము శ్రీ రామకృష్ణ లీలాప్రసంగము శ్రీ రామకృష్ణ కథామృతము మున్నగు గ్రంథములలో కొంత పారాయణము చేయవలయును. దానితోబాటు తపస్సాధనలనుగూడ నిర్వర్తింపవలెను. క్రొత్తగ మంత్రోపదేశము పొందిన కుట్టివాండ్ర అధికసముత్సాహమును విన్నంతనే మంచి ధైర్యము గలుగుచున్నది. తపస్సాధనలప్పుడు కూర్చుండవలసిన తీరు ఎట్లు అని వారిలో అనేకు లడుగుచున్నారని వ్రాసియుంటివి. వారికి నీవు చెప్పిన సమాధానము సరియైనదే. గురుదేవుడు కూర్చుండియున్న తీరే సరియైనది.

పాశ్చాత్య దేశాలలో నీవు చాల దూరము పర్యటించి వచ్చి, ఎంతో కాలము కాలేదు. కాబట్టి ఇప్పుడు మరల అటు పోవలసిన ఆవశ్యకత నీకు లేదు. నారాయణ్గంజి కేంద్రమును దర్శించు అవకాశము నాకు కలిగినది. ఆచోటు చాల రమ్యము. ఆధ్యాత్మిక సాధనల కెంతయు అనుకూలము. కావున అక్కడే ఉండి నీ సాధనల సాగింపుము. గురుదేవు ననుగ్రహమున నీకు మనశ్శాంతి అక్కడే కలుగును. నీవు బృందావనమును దర్శింప నక్కఱ లేదు. నీ హృదయాభిలాషను నీవున్నచోటనే గురుదేవుడు సఫల మొనర్పగలడనుట నిజము. ఆయన దయామయుడు మనఃపూర్వకముగా ఆయనను ప్రార్థించుటయు ఆయన సేవ చేయుటయునే తపస్సు. అకారణముగా మనస్సును కలవర పఱచుకోకు. ఇక్కడి కక్కడికి తిరుగుచుండ మని కోరుకొలదియు నీ యేకాగ్రత చెడును. తుద కిక్కడ గాని అక్కడ గాని నీ వేమియు సాధింపజాలక పోదువు కాబట్టి నీకు నాసలహా ఇది—నీ యాధ్యాత్మిక సాధనలను అక్కడే నిర్వర్తించుకో. గురుదేవుని పనులను యథాశక్తి పర్యవేక్షింపుము. క్రొత్తగ చేరిన కుట్టివాండ్రకు విషయములను తెలిపి చెప్పి వారిని సరియైన దారిలో నడపుము. మగువలకు సదా దూరముగా నుండుము. వారితోడి సాన్నిహిత్యము ఎప్పుడును కూడదు. వారిపట్ల మాతృభావన చేయుము. అన్ని తపస్సాధనల కదే పరిపాకము.

ఆధ్యాత్మిక సాధనలు బొత్తిగా చేయక, దినమునకు మూడు పర్యాయములు మాత్రము గురుదేవుని గుడికి పోయి దండము సమర్పించి తక్కినప్పుడెల్ల ఏవో పనులు చేసికొనుచుండు వారికి నామాట—గుడికి పోయినప్పుడు వారు గురుదేవు నిట్లు ప్రార్థింతురు గాక "దేవా, మమ్ము కనికరింపుము. నీ శ్రీచరణములందు మాకు భక్తిశ్రద్ధల ప్రసాదింపుము, విశుద్ధపథమునకు మమ్ము జేర్చుమా. అమోఘమైన నీ మాయచే మమ్ము వంచింపకు." గురుదేవునికి మ్రొక్కుటకేగినప్పుడు వారు పూర్వోక్త ప్రార్థనమును ముమ్మారు పల్కి తక్కిన కాలమున గురుసేవాకార్యములనిర్వహించుచుందురుగాక.

నీకు నాహృదయపూర్వకాశీస్సులు. అక్కడ ఉన్న భక్తులకు కుట్టివాండ్రకు అందఱికి నా ఆశీస్సుల నందజేయుము. నీ శ్రేయోభిలాషి,

శివానంద.

అనుబంధము — ఢాకా కేంద్రములో 'శ్రీ రామనామమును' అచ్చువేయించిరి. అక్కడ మీరు రామనామసంకీర్తనము కావించుటకలదా? మీలో ఈ యాచారము లేదేని, ఢాకా కేంద్రమునుండి మీరు దీనిని నేర్చుకొందురు గాక.

మీగడ త కలు

ప్రాణుల కందరికీ ప్రాణం చాల ప్రియం. జీవిస్తూనే ఉండాలి అనడం సకల ప్రాణుల మూలాభిలాష. జీవికి ప్రస్తుతపు జన్మం మీద ఎంత ఆశ అంటే; ఇంతకంటె పైమెట్టుదైన జన్మానికి మారడం కూడ అతని కిష్టంగా ఉండదు. విష్ణుదేవుని గూర్చిన ఒక కథాంశం శ్రీ రామకృష్ణుడు చెబుతుండేవాడు—

హిరణ్యాక్షుని వధించడానికై శ్రీ మహా విష్ణువు వరాహమూర్తిగా అవతరించాడు. రాక్షసుని వధించిన తర్వాతకూడ వరాహం తనపిల్లలతో హాయిగా ఉంటూ వచ్చింది; తన యథార్థస్వరూపం విస్మరించి, పరమసంతుష్టితో పిల్లలను పోషించుకుంటుండినది. నాకనివాసులైన వేల్పులు 'ఈ మృగరూపం విడువు, దివ్యధామం చేరిపో' అని ఆ వరాహానికి నచ్చజెప్ప లేకపొయ్యారు. మృగదేహం వల్ల కలిగే సుఖానుభవాలలో ఆయన నిమగ్నుడై ఉండినాడు. వేల్పులు తమలో కలియబలికికొని, వరాహమూర్తివద్దకు శివుణ్ణి పంపారు. 'నీ స్వరూపాన్ని ఎందుకు మఱచిపొయ్యావు' అని శివు డడిగాడు. "నాకేం కొదువ ? నే నిక్కడ సుఖంగా ఉన్నాను" అని విష్ణుదేవుడు జవాబు చెప్పాడు, అంతట శివదేవుడు త్రిశూలంతో ఆ పందిదేహాన్ని ఒక్కపొడువు పొడిచే సరికి అది రూపుమాసిపోయింది. విష్ణుదేవుడు దేవలోకం చేరి పొయ్యాడు.

ప్రాణంమీద ఈలాంటి మరులు ప్రతిఒక్కరికి ఉంది. ఐనా తమ ప్రాణాన్ని అప్రధానంగాను ఉదారాశయాలు ఉన్నతప్రయోజనాలు ప్రధానాలుగాను భావించిన మహాపురుషులు కూడ చరిత్రలో కొందఱున్నారు. పరమహంసదేవుడే ఆలాంటి మహాపురుషులకు ఉత్తమోదాహరణము. యువకుడుగ ఉండినకాలంలో ఆయనకు దేవిని చూడ వలె అనే ఆత్రం ముదిరింది. లోకమాతృవియోగం భరించలేక ఆయన ఆత్మహత్య చేసుకోవడానికి కృతనిశ్చయుడై కాళిగుడిలో ఉన్న ఖడ్గమును అందుకొన్నాడు. ఆ దృఢసంకల్పం సద్యఃఫలప్రదమైనది. ఆయనకు దేవీసాక్షాత్కారం కలిగింది. ప్రాణం అందరికీ ప్రియమైంది కదా. ఒక ఉదాత్తలక్ష్యానికై ప్రాణం అర్పింపబూనుకొన్నవానిని వీరు డని తృణీకృతమరణుడని పేర్కొంటారు. అట్టివారిలో కొందఱుమాత్రమే చరిత్రలో ప్రస్తుతి కన్నారు. ప్రారంభదశలో నీరు పోసి, కంచె కట్టి కాపాడిన వనపాలకుడు గతించిన సుదీర్ఘకాలానికి ఆ అంకురాలు మహావృక్షాలై అసంఖ్యాకులకు నీడను చలువను పండ్లను ప్రసాదిస్తుంటాయి. అందఱు ఆ నీడను ఆ చలువను ఆ పండ్లను అనుభవిస్తారు కాని, గతించిన వనపాలకు నెఱుగరు. అట్లే అనంతరకాలంలో ప్రాణికోటి అనుభవస్తున్న శ్రేయస్సుకై ఆదికాలంలో తమ సర్వస్వమును ప్రాణమును త్యాగం చేసిన మహాత్ములను లోకం ఎఱుగదు. వారి త్యాగం అనంత సత్ఫలమును ప్రసాదించడానికి సుదీర్ఘకాలంముందే ఆ త్యాగమూర్తులు అస్తమించారు. పేరుప్రతిష్ఠలనుగాని వేఱు ఏ లాభాన్నికాని సొంతమునకు కోరని లోకకల్యాణసాధకులు వారు. అత్యద్భుతములైన తన బలపరాక్రమాలకు ఆశ్చర్యపరవశులైనవారితో హనుమంతు డీ లాగు అన్నాడుట.

మత్తః ప్రత్యవరః కశ్చి
న్నాస్తి సుగ్రీవ సన్నిధౌ.

నా బలపరాక్రమాల కింత ఆశ్చర్యపడుతున్నారు! సుగ్రీవునిసన్నిధిలో ఉన్న వానరులలో నాకంటె తక్కువతరగతివాడు మఱొకడు లేడు. ఇక ఆ వానరుల బలపరాక్రమాలకు మీ రిం కెంత ఆశ్చర్యపడతారో.- అని ఆయన

చెప్పాడు. చరిత్రలో ప్రస్తుతి కన్న అత్యల్ప సంఖ్యాకులగు త్యాగమూర్తుల గొప్పతనానికే మనం విస్తుపోతున్నాం. చరిత్ర కందక గతించిన అనల్పసంఖ్యాకులగు త్యాగమూర్తుల గొప్పతనాని కే మనగలం? వారి గొప్పతనానికి వారనుభవించిన కష్టాలు కారణాలు కావు. ఏ లక్ష్యసాధనకై వారు పాటుపడ్డారో అదే వారి గొప్పతనానికి కారణం. వారి గొప్పతనానికి వారు చేసిన మహాత్యాగం కారణం కాదు, వారి అధ్యవసాయం, వారి లక్ష్యోదాత్తత—ఇవే వారి గొప్పతనానికి కారణాలు. ఇవి అమోఘములు.

ఆత్మార్పణం సర్వస్వార్పణం చేసిన వారి జీవితాలే చరిత్రగ్రంథంలో మహోజ్జ్వలములైన అధ్యాయాలు. చిక్కులను వారు ప్రతిఘటించిన విధం, ప్రభువులు మతాధికారులు పెట్టిన క్రూరహింసలను ఎదురు తన్ని వారు నిలబడ్డ రీతి, పరిభవపరివాదాలను వారిచే సహింపించిన వారి మహావిశ్వాసం, శిరఃఖండనం విషపానం ఉద్బంధనం అగ్నిప్రవేశం మొదలయిన వానికి దరహాసంతో వారు సంసిద్ధులయిన ప్రకారం—ఇవి భీరులను ధీరులనుగా చంచలమతులను దృఢమతులనుగా మార్పొందించగల ప్రభావం కలవి.

విశ్వచరిత్రాకాశంలో అలాగు మెఱిసే జ్యోతులెన్నో ఉన్నాయి. ఇద్దిఱిని గుఱించి మాత్రమే ఇక్కడ ప్రస్తావిస్తున్నాము. వారిలో ఒకడు బుద్ధుడు అతని విశిష్టతను సోదరినివేదిత మాటలలో చిత్తగించండి—''శ్రీవివేకానంద స్వామి కుండిన ఉద్రిక్తభావాలలో బుద్ధదేవుని పట్ల గౌరవోద్రేకం ఒకటి. బుద్ధుని జీవితం చారిత్రకప్రమాణప్రచితం కావడం చేత కాబోలు స్వామిజికి ఆయన అంటే అంతటి ఆనందం. స్వామిజి తఱచు ఈలాగు చెబుతుండేవాడు—''శత్రువులు మిత్రులు కలిగి ఉండే భాగ్యం బుద్ధునికిని మహమ్మదునకును మాత్రమే ఉండింది. కాబట్టి మతాచార్యులలో ఆ యిద్దఱిని గుఱించిన విషయాలు మాత్రమే మనకు గట్టిగా తెలుసు.'' యుక్తివాదానికి నిలిచే విషయాలనుమాత్రమే బుద్ధు డామోదించేవా డనే విషయాన్ని స్వామిజి మాటిమాటికి చెబుతుండేవాడు ఆయన అభిప్రాయం ఇది—ఆర్యులలో చాల గొప్పవాడు బుద్ధుడు; అంతే కాదు, ప్రపంచంలో పుట్టిన వారిలో పూర్తిగా అనున్మత్తుడు ఆయన ఒక్కడే. ఆయన మానవ మాత్రుడు కాడు, సాక్షాత్కృత పరమార్థుడు. ఆయన వినయమున్నూ స్వాతంత్ర్యమున్నూ అపారములు. వేశ్యఅంబాపాలి సమర్పించిన విందును ఆయన ఆరగించాడు. తుదకొక పంచముని ంట భుజించిన భోజన మాయనకు ప్రాణాంతకం ఐంది. ఆలా గవుతుం దని తెలిసే భోంచేశాడు, అత్యంతనిమ్నునితోడి సంశ్లేషం తన జీవితపరిసమాప్తి మంగళకార్యం కావాలి అని ఆయన అభిలషించాడు. తన మహాపరినిర్వాణానికి హేతుభూతుడైన ఆ మాలవానికి ఆయన సుప్రశ్రయమును అభినందనపరమునైన చరమ సందేశాన్ని అందజేశాడు. యుక్తివాదపరతలో ఎంత అఖండుడో జీవకారుణ్యంలోను ఆయన కనీసం ఆ పాటి అద్భుత మహనీయుడే. రాజగృహంలో బలియియ్యబడబోతున్న మేకలను రక్షించేందుకై తన ప్రాణం ఇయ్య బూనుకొన్నాడు. ఒకప్పు డొక వ్యాఘ్రికి ఆకలి తీర్చేందుకు తన దేహాన్ని అర్పింప ముందు కుఱికాడు. ఇతరులకై ఐదువందల జన్మాలను అర్పించిన త్యాగపుటావంలో నిలవరమైన దయ ఆయనను బుద్ధునిగా రూపొందించింది.

శ్రీ వివేకానందస్వామి తన ప్రసంగాలలో రణశూరులను తలదన్నే ఆధ్యాత్మిక ధీరులను

ఇద్దఱిని గుఱించి చెబుతుండేవాడు. చాలకాలం క్రిందట ఒక చక్రవర్తి భారతదేశంమీద దండయాత్ర చేశాడట. "భారతదేశం మహర్షులదేశంగా ప్రసిద్ధం. అక్కడికి పోయినప్పుడు అటువంటివారిని కొందఱినైనా చూచి రా" అని ఆ చక్రవర్తికి అతని గురువు చెప్పియుండినాడు. కాబట్టి చక్రవర్తి భారతదేశంలో ఎవరినైనా ఒక మహర్షిని చూడాలని అన్వేషించాడు. ఎంతోకాలం వెదకివేసారగా చాల వృద్ధుడైన ఒక మహర్షిని చూడ గలిగాడు. ఆ మహర్షి ఒక శిలావితర్ది మీద కూచొని ఉన్నాడు. చక్రవర్తికిని అతనికిని కొంతసేపు సంభాషణ సాగింది. ఆ మునీంద్రుని వివేకం చక్రవర్తి మెప్పు పొందింది. 'మీరు నాతో మా దేశానికి విచ్చేయండి' అని చక్రవర్తి మునీంద్రుని ప్రార్థించాడు. "నేనున్న అడవి నాకు చాలు, నేను ఎక్కడికీ రా" నన్నాడు ముని. "నేను సార్వభౌముణ్ణి, నీకు ధనం పదవి సకలసంపదలు ఇస్తా" నని చక్రవర్తి ఆశ చూపాడు. 'అవన్నీ నేను లక్షించేవి కావు' అన్నాడు ముని. ఇక చక్రవర్తి బెదరించడానికి ప్రయత్నించాడు "నీవు రాకపోతే నిన్ను చంపేస్తా" నన్నాడు. నిర్మలమందహాసంతో చక్రవర్తికి ముని చెప్పిన జవాబు — "సార్వభౌమా ఇంతకంటె అవివేకప్రసంగం నీజన్మలో నీవు చేసి ఉండవు. నన్ను చంపడం నీ తరం కాదు. సూర్యుడు నన్నెండించ లేడు, అగ్ని నన్ను కాల్చ లేదు, కత్తి నన్ను చంపజాలదు, ఎందుచేత అంటావా, నేను ఆత్మను. ఆత్మకు జననం లేదు మరణం లేదు. ఆత్మ నిత్యం, సర్వశక్తి, సర్వజ్ఞుడు." ఆధ్యాత్మికధీరత అంటే ఈలా గుంటుంది. ఇది సింహశార్దూలాల ధైర్యానికంటె విలక్షణమైంది.

ప్రాచీనభారతంలోని యీ సంభవానికి దీటు వచ్చే మఱొక సంభవం నవభారతంలో — 1857 వ సంవత్సరంలో సిపాయిలకలహం జరిగింది కదా. ఒకమహమ్మదీయసిపాయి వృద్ధుడు మహాత్ముడు అయిన యొక యోగిని కత్తితో పొడిచాడు. హిందుసిపాయిలు పలువురు ఏకమై ఆ ముస్లిముసిపాయిని కట్టి తీసుకు వచ్చి "వీణ్ణి మేం చంపుతాం" అన్నారు యోగితో. యోగి ప్రశాంతచిత్తంతో మొగ మెత్తి చూచి "సోదరా, అతడు నీవు ఒక్కరే, అతడు నీవు ఒక్కరే" అంటూ ప్రాణం విడిచాడు. శ్రీవివేకానందస్వామి ప్రణీతమైన యతిగీతంలోని యీ పంక్తులిట సముదాహరణార్హాలు:-

అన్నిటం గల్గు ఒక్కడే ఆత్మ; వేఱు
లేనిలే దేదియును భువిఁ, గాన నింక
మిత్రుఁ డెవరికి ఎవరికి శత్రుఁ డతఁడు?

గాడిద యెఱుఁగదు గందంబువాసన, తే దూరఁబండికి లీల రోఁత,
వాడకోడికి నాదివారంబు వలవదు, గ్రోఁతికి మఱి తాళిగోణ మేల?
చిఱుతని కేటికి శీలవంతుల యున్కి, యెద్దుకులచవి యెఱుఁగ లేదు;
వరుసతోఁ గుక్క దేవరబోన మెఱుఁగదు, మొసలికిఁ బడిసెంబు మొదల లేదు;
సహజమూఢులు నిటువంటిజాడవారె
వారిగుణములు దిద్దంగ వలవ దెపుడు,
కలితలక్ష్మీశ, సర్వజగన్నివేశ,
విమలరవికోటిసంకాశ, వేంకటేశ.

—తాళ్ళపాక పెదతిరుమలయ్య.

దక్షిణభారతమందలి వీరశైవము

అనాదికాలముగా భారతీయుల దృక్పథము ఆధ్యాత్మికము. భారతజాతీయలక్ష్యములను పెద్దలు ముచ్చటగా రెండుమాటలలో ఇమిడ్చినారు—(1) ఆత్మనో మోక్షాయ (2) జగద్ధితాయచ. అనగా ప్రతిజీవియు తనకు మోక్షమును కోరుకోవలెను, జగత్తుకు హితము కోరవలెను. ఈ లక్ష్యములు భారతీయుల వివిధ భాషాసారస్వతములలో ప్రతిఫలించుచుండుట సహజమే. ముఖ్యముగ భక్తిసారస్వత మనగానే బమ్మెరపోతరాజు మన మనస్సులలో స్ఫురించును. భాగవతమును ఆంధ్రీకరించుచు ఆయన మోక్షమును జగద్ధితమును ప్రయోజనములుగ పరిగణించినాడు.

దీనిం దెనింగించి నా
జననంబుఁ సఫలంబుఁ జేసెదఁ బున
ర్జన్మంబు లేకుండఁగన్,

అని మోక్షమును లక్ష్యముగా నిర్దేశించినాడు.

సమ్మతి శ్రీహరి కిచ్చి చెప్పె నీ
బమ్మెరపోతరా జొకఁడు
భాగవతంబు జగద్ధితంబుగన్.

అని జగద్ధితమును ఫలముగా పేర్కొనినాడు.

మోక్ష మనెడి యుత్తమపురుషార్థమును పొందుటకు ప్రతిపాదితములైన మార్గములకు యోగము లని పేరు. కర్మయోగము జ్ఞానయోగము భక్తియోగము ప్రపత్తియోగము అను పేరులతో అవి ప్రసిద్ధి పొంది యున్నవి. ప్రజలలో అత్యధికసంఖ్యాకులకు ఎక్కువ అందుబాటులో నుండునదియు, హృదయాహ్లాదకరమైనదియు, సులభమైనదియు భక్తిమార్గము. జ్ఞానమార్గవిధాతలైన శ్రీ జగద్గురు ఆదిశంకర భగవత్పాదులు "మోక్షసాధనసామగ్ర్యాం భక్తి రేవ గరీయసీ" మోక్షసాధనసామగ్రిలో భక్తియే వరిష్ఠ మని వ్రాక్రుచ్చినారు.

జీవునిభక్తికి లక్ష్యము దేవుడు. మన సారస్వతములో ముప్పదిమూడుకోట్ల వేల్పుల ప్రస్తావ మున్నను, వారిలో సర్వప్రధానులు, త్రిమూర్తులు, బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరులు. ఈ ముగ్గురిలో అధికు డెవ్వరు అను ప్రశ్నను లేపుకొని అందుకు మహాకవికులగురువగు కాళిదాసు ఈలాగు సమాధానము చెప్పినాడు, కుమారసంభవ కావ్యములో—

ఏకైవ మూర్తి ర్బిభిదే త్రిధా సా,
సామాన్య మేషాం ప్రథమావరత్వమ్,
విష్ణో ర్హర, స్తస్య హరిః కదాచిత్,
వేధా స్తయో, స్తా వపి ధాతు రాద్యౌ.

మొదటిమూర్తి ఒక్కటే. అది ముమ్మూర్తులుగా భేదిల్లినది. ఈ త్రిమూర్తులకు గొప్పతనమును తక్కువతనమును సమానమే. ఒకప్పుడు విష్ణువుకంటె హరుడు గొప్ప, ఒకప్పుడు హరునికంటె విష్ణువు గొప్ప, ఒకప్పుడు ఆ యిద్దఱికంటె బ్రహ్మ గొప్ప, ఒకప్పుడు బ్రహ్మకంటె వారిద్దఱును గొప్పవారు.

భూయాసుః పురుషోత్త
మామ్బుజభవశ్రీకన్ధరా శ్శ్రేయసే.

త్రిమూర్తులు శ్రేయఃప్రదాత లగుదురు గాక అను ఆశంసను సకలభాషావాగనుశాసనుడైన నన్నయభట్టారకుడు తనభారతభాగప్రారంభములో పొందుపఱచినాడు. హరికిని హరునికిని హరిహరనాథు డనెడి యేకమూర్తిలో ఐక్యమును సంభావించి సాక్షాత్కరించుకొని,

మ్రొక్కి, ఆ దేవున కంకితముగా కవిబ్రహ్మ తిక్కనసోమయాజి తన భారత భాగమును నిర్వహించినాడు.

ఐనను, ఇవి సమన్వయవాదములు. ఇట్టి వాదములు రుచింపని రసికులు బహుళముగ నున్నారు, వారిలో నొక్కొక్కవర్గమువారు త్రిమూర్తులలో ఒక్కొక్కరిని విస్ణునిగాను సర్వాధికునిగానుఅనుసంధించుచు ఉపాసింతురు. ఐనప్పటికిని, బ్రహ్మను పరాత్పరునిగాను శివ కేశవులను బ్రహ్మకు లొంగిన వారినిగను భావించువారు అగపడుట వేమ. విష్ణుదేవుని పరదైవముగా అధ్యవసించు శ్రీవైష్ణవమును, పరమశివుని పరంధామునిగా అధ్యవసించు శైవమతమును, శక్తిని పరదేవతగా భజించు శాక్తమతమును ఆసేతు శీతాచల పరివ్యాప్తములై యున్నవి. శివుడు హిమాచలములో గౌరీశంకరుడు, రామేశ్వరములో రామలింగేశ్వరుడు, కాశ్మీరములో మహాదేవుడు, మధురలో సుందరేశ్వరుడు, కాశిలో విశ్వేశ్వరుడు, సౌరాష్ట్రములో సోమనాథుడు, శ్రీశైలములో మల్లికార్జునుడు. శివాలయములు దేశవ్యాప్తములై శైవమతవ్యాప్తిని సూచించుచున్నవి.

శాక్తము వైష్ణవము శైవము అను వీనిలో నొక్కొక్కదానిలోను కాలక్రమమున స్వమత దురభిమాన పరమతాసహనద్వేషములు పొడకట్టినవి. విష్ణుదేవునితో మఱొకదేవుడు సమానుడు అని భావించుటే మహాపాపము అన్నాడు ఆముక్తమాల్యదకావ్యములో మాలదాసరి. అది విష్ణుభక్తి అధిరోహించిన తలపొలము.

ఇంతకంటె ఎంతో తీవ్రతరస్థాయులకు ఎగబ్రాకినది శివభక్తి. శివమతము తాల్చిన యా తీవ్రతరరూపమే వీరశైవము. వీరశైవమును సిద్ధాంతశిఖామణి యను గ్రంథములో తత్కర్త ఈలాగు నిర్వచించినాడు—

శివేన సహ సమ్బన్ధా
చ్చైవ మి త్యావృతం బుధైః
ఉభయో స్సమ్పుటీభావా
ద్వీరశైవ మితి స్మృతమ్
వీశబ్దే నోచ్యతే విద్యా
శివజీవైక్యబోధికా
తస్యాం రమన్తే యే శైవా
వీరశైవా స్తు తే స్మృతాః
స్వయం లిఙ్గాఙ్గసమ్బన్ధీ
శివ ఏవ న చాపరః.

శివునితోడి సంబంధమువలన బుధులు శైవమని ఆదరింతురు. ఇద్దఱి యైక్యము కారణముగా వీరశైవమను పేరేర్పడినది. వీ అనగా శివజీవైక్యబోధిక యగు విద్య. అందు రమించు శైవులే వీరశైవులు. లింగధారి సాక్షాచ్ఛివుడే.

వీరశైవములో దర్శనభాగమును ఉన్నది, మతభాగమును ఉన్నది. అన్ని మతములలోవలె ఇందులోను దార్శనికసత్యములను ఆధారములుగా జేసికొని మతానుష్ఠానప్రక్రియలు రూపొందింపబడినవి. దార్శనికముగా వీరశైవము ఈశ్వరాద్వైత మన్నారు కొందఱు. ద్వైతాద్వైత మని విశేషాద్వైత మని కొంద అన్నారు, శివవిశిష్టాద్వైత మన్నారు కొందఱు. ఈ భిన్నాభిప్రాయముల నన్నిటిని మన విజ్ఞానసర్వస్వసంపుటములలోనే చూడవచ్చు. ఈశ్వరునికిని జీవునికిని అపృథక్సిద్ధమైన శక్తిద్వారా అవినాభావసంబంధ మున్నది. శక్తి, కళగాను భక్తిగాను చీలును. కళ శివునికి చెందును, భక్తి జీవునికి చెందును. పరశివుడైన యాశ్వరుడు ప్రపంచమునకు మూలకారణము, ఆయన శక్తి ఉపాదానకారణమై ప్రపంచభేదప్రతి

భాసను కలిగించును. జీవుని శివునొద్దకు చేర్చు నది భక్తి. ఈ దర్శనములో 'స్థలము' 'లింగము' 'అంగము' అను పదములు చాల ముఖ్యములు. పరశివునికి సాంకేతిక నామము 'స్థలము.' ఆరాధ్యారాధక భావములో నున్న 'శివుడు' 'జీవుడు' అను రెండు తత్త్వములే 'లింగము' 'అంగము' అను పేళ్ళతో వ్యవహరింపబడు చున్నవి. అగ్నినుండి రవలు లేచినట్లుగా బ్రహ్మమునుండి జీవులు ఉద్భవించుచున్నారు. అనాదిగా సుఖదుఃఖరూపమగు కర్మఫలము ననుభవించుచున్నారు. క్లేశకర్మాదులు బ్రహ్మ మునకు లేవు. శివుడు సదా శుద్ధుడే. శివజ్ఞానము చేత ముక్తులైన జీవులు, నదులు సముద్రములో లయించినట్లుగా శివునిలో ఐక్య మగుదురు. ఇది వీరశైవమతసంక్షేపము.

మద్రాసు ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తక భాండా గారములోను తంజావూరు సరస్వతీ మహాలు పుస్తకభాండాగారములోను వీరశైవప్రతిపాదక గ్రంథములు నూటికిపైనే ఉన్నవి. ఆ పుస్తక ములపట్టీని డాక్టరు చిలుకూరు నారాయణ రావుగారు పండితారాధ్యచరిత్రోపోద్ఘాత ములో నిచ్చియున్నారు. వానిలో పురాణము లున్నవి, స్థలమాహాత్మ్యము లున్నవి, యక్ష గానము లున్నవి, ప్రబంధము లున్నవి, కథ లును స్తుతిశతకములును ఉన్నవి. 'శివతత్త్వ సారము' మల్లికార్జునపండితారాధ్యుడు రచించి నది; బసవపురాణపండితారాధ్యచరిత్రములు పాల్కురికి సోమనాథుని కృతులలో సుప్రసిద్ధ ములు, 'దీక్షాబోధ' పిడుపర్తి సోమనాథప్రణీ తము. వీరశైవమునుగూర్చి తెలిసికోవలసిన విషయములు బహుతరముగా ఈ గ్రంథము లలో సువ్యక్తము చేయబడినవి. తక్కిన గ్రంథములలో చెప్పబడిన యంశములలో వీనిలో లేనివి లేవు. కాబట్టి వీని ననుసరించి ఒక ఆఱు ముఖ్యాంశములను విన్నవించెదము.

శివుడే దేవాధిదేవుడు అనుట మొదటి యంశము. ధర్మగుప్తాభ్యుదయ మనుగ్రంథ ములో కాశీనాథుని వీరారాధ్యుడు ప్రతిపా దించుచున్నాడు, వినుడు—

శివుఁడే దైవము ధరలో
శివభక్తులె సత్కులీనసిద్ధాంతపరుల్
శివమంత్రమె మనురాజము
శివుని ప్రసాదంబె భోగశేఖర మరయన్.

నిప్పును గుడ్డలో మూట గట్టి ఈ రాద్ధాంత మును శ్రీపతిపండితుఁడు నిరూపించె నని మల్లి కార్జున పండితారాధ్యుడు శివతత్త్వసారములో తెలుపుచున్నాడు—

ఒక్కఁడె దైవము శివుఁ డని
నిక్కము సేయుటకు ముడిచె నిప్పులు చీరన్
స్రుక్కక శ్రీపతిపండితుఁ
డక్కజముగ విజయవాడ నల జమ్మి శివా.

పండితారాధ్యచరిత్ర వాదప్రకరణములో పాల్కురికి సోమనాథుడు పదిలపఱచిన పండి తారాధ్యుని వీరాలాపము లివిగో—

కావున నేనును గౌరీశు మీఁద
దైవంబు లేఁ డని తల యిచ్చి పడయు
దును, మంటఁ బట్టుదుఁ, దొడరిన గెలుతుఁ
బనుగొన వాదజల్పవితండములను,
దెలఁగి యట్లునుగాక శివుమీఁద నొకఁడు
కలఁ డన్న నాయఱకా లెత్తి వాని
నడుదలఁ దన్నుదు, నాదు ప్రతిజ్ఞ!

శివునకంటె శివభక్తు డెక్కువ పూజార్హు డనుట రెండవ యంశము.

శివభక్తి పరులఁబూజింప కేప్రొద్దు
శివపూజ లొకకోటి చేసిన వృథయ

శివభక్తి పరులఁబూజించినఁ జాలు
శివపూజ లొకకోటి చేసినయట్ల!

బండారుబసవన్న విషమును త్రాగి జీర్ణించుకొని 'శివభక్తుడు అసమశ్రేష్ఠుఁ' డని నిరూపించినాడట:

అసమేక్షణ, శివభక్తుం
డసమశ్రేష్ఠుఁ డని పల్కి యన్యులతోడన్
బొసపోరై బండారువు
బసవన విస మెత్తి త్రాగి బ్రదుకఁడె, రుద్రా!

శివభక్తుని స్మరణచే శివభక్తుని కెటువంటి యావేశము గలుగునో బసవేశ్వరుని స్మరణము చేత పాల్కురికి సోమనాథునికి గలిగిన ఆవేశములో చూడవచ్చు:

బసవపురాణప్రబంధ మన్వేరి
బసవగోత్రుండను బసవనికరుణ
బసవేశు శ్రీపాదపద్మసేవకుఁడ
బసవన్నఁ బొగడఁ జాల్పడు కవీంద్రుఁడను
బసవన్నఁ బొగడఁ జాల్పడు పాఠకుండ,
బసవన్నదూత, నే బసవన్న బంట,
బసవన్న లెంక, నే బసవన్న లెంగి,
బసవన్న యిలు పుట్టు జానిసకొడుక.

వీరశైవులకు శివునికంటె గురు వెక్కువ పూజార్హుఁ డనుట మూడవయంశము. ఇది శివుని మల్లికార్జున పండితారాధ్యుని జోడించి పాల్కురికి సోమన సాగించిన యీ ప్రశస్తిలో స్పష్టము:

చిరతమోగుణపరిస్ఫీతుండు శివుఁడు
వరసత్త్వగుణవికస్వరుఁడు పండితుఁడు
అరయ నచరలింగ మాలింగమూర్తి
అరయఁగాఁ జరలింగ మా పండితయ్య
అసమలోకాధీశు డంబికాధవుఁడు
అసమలోకారాధ్యుఁ డా పండితయ్య;
అఖిలలోకమయుండు హైమవతీశుఁ
డఖిలలోకాతీతుఁ డా పండితయ్య;
లోకానుసారి త్రిలోచనుం, డిల న
లోకానుసారశీలుఁడు పండితయ్య
అరుదగు లోకసంహారుండు శూలి
కరుణమై లోకోపకారి పండితుఁడు
అసితకంఠుండు దా నసమలోచనుఁడు
భసితకంఠుండు శ్రీపండితేంద్రుండు
ఊర్ధ్వైకలోచనుఁ డుడురాజమౌళి
ఊర్ధ్వద్విలోచనుం డొగి పండితయ్య;
భక్తైకదేహుండు పరమేశ్వరుండు
భక్తసర్వప్రాణుండు పండితస్వామి;
మల్లికార్జుననామి మల్లికార్జునుఁడు
మల్లికార్జునకీర్తి మల్లికార్జునుఁడు
మహిలోనఁ బండితమల్లికార్జునుని
మహిమలు వర్ణింప మనుజుల తరమె?

శివభక్తులకు జాతిభేదములును జాతినిబట్టి యెక్కువతక్కువలును లేవనుట నాలుగవ యంశము. దీక్షాబోధలో పిడువర్తి సోమనాథుడు ఈ విషయమును వివరించుచున్నాడు-

అమరంగ నటుగాక యఖిలమర్త్యులకు
సమము ధాతువులును, సమము పిండములు,
సమము సూతకములు, సమము జన్మములు,
సమము నిద్రాహారసంగకృత్యములు
సమము మోహభయాభిమంగలోభములు
సమ మింద్రియవిషయసముదాయములును
సమము లీ భూతపంచకములు నవయ
వములును సుఖదుఃఖవాసనల్ సమము,
లది గాక ధర నేక మఖిలజీవులకు
తుద నాకసంబు పొత్తు సమస్తమునకు
తోయ మొక్కటి జగత్తునకుఁ బ్రాపింప
నై యుండ, కులభేద మైన లా గెట్లు?

శివభక్తులు కానివారికి 'భవులు' అని పేరు. శివభక్తులందలి భక్తి భవులమీద ప్రబల ద్వేషముగా పరిణమించుట గమనార్హమైన అయిదవయంశము. పాల్కురికి సోమనాథుడు తన వ్రతము నీరీతిగ వివరించినాడు—

భవిజనదర్శనస్పర్శనాలాప
వివిధదానాదానవిషయదూరగుడ.

ఈ వాక్యార్థమునకు డాక్టరు చిలుకూరి నారాయణరావుగారి ఘనమైన వివరణ మిదిగో—
పాల్కురికి సోమనాథుడు భవులు కంటబడితే కళ్లు మూసుకుంటాడు. భవులు తన్ను తాకితే మైల పోయిందాకా తోముకుంటాడు, వారి మాటలు వినబడతా యేమో నని చెవిలో దూది పెట్టుకుంటాడు. భవులకు తానేమీ ఇవ్వడు, వాళ్లు ఇస్తే పుచ్చుకోడు.''

ఇక నాఱవయంశము లింగధారణము. ఇది వీరశైవుల కతిముఖ్యము. ఆ లింగమునకు ప్రాణలింగమనియు ఇష్టలింగమనియు పేర్లు. అది నష్టమైన, మెడను కత్తిరించుకొని చావవలసిందే. కాని ఇక బ్రతికియుండకూడదు. విష్ణుబ్రహ్మాదిదేవతలందఱును లింగధారణము చేతనే తమ తమ పదవులను అధిరోహించినారట. లింగధారణము కారణముగా వీరశైవులకు లింగాయతులను పేరుగూడ గలిగినది. విభూతిరుద్రాక్షమాలలధారణము పంచాక్షరీ మంత్రానుసంధానముకూడ ముఖ్యలక్షణము లే. అన్నిటికంటె ప్రత్యేకలక్షణము లింగపసాయతమనెడి శస్త్రమును ధరించుట. ఆ శస్త్రముతో వారు జైనులను బౌద్ధులను శివద్రోహులక్రింద లెక్కగట్టి అతిఘోరముగ చంపినారు. అలాగు చంపవలసినదని సంగమేశ్వరదేవుడే బసవేశ్వరుని శాసించె నట.

భక్తుడు భగవంతుని తండ్రినిగానో స్వామినిగానో మిత్రునిగానో శిశువునుగానో ప్రియునిగానో భావించి ప్రేమింపవచ్చు. భగవంతుని తండ్రినిగా భావించుట శాంతభావము, స్వామినిగా భావించుట దాస్యభావము, మిత్రునిగా భావించుట సఖ్యభావము, శిశువునుగా భావించుట వాత్సల్యభావము, ప్రియునిగా భావించుట మధురభావము. బెజ్జమహాదేవి అను భక్తమహిళ శివునికి తల్లి లేనందుకు చింతించి తానే తల్లియై శివుని తనయునిగా చేసికొనినది. ఆమె భావములను పాల్కురికి సోమనాథుడు బసవపురాణములో ఈలాగు చిత్రించినాడు—

తల్లి గల్గిన నేల తపసి కానిచ్చు!
తల్లి గల్గిన నేల తల జడ ల్గట్టు?
తల్లి యున్న విషంబు ద్రావ నే లిచ్చు?
తల్లి యుండిన తోళ్ళు దాల్ప నే లిచ్చు?
తల్లి పాముల నేల ధరియింప నిచ్చు?
తల్లి బూడిద యేల తాఁబూయనిచ్చు?
తల్లి పుచ్చునె భువిఁ దనయునిఁ దిరియ?
తల్లి పుచ్చునె సుతు వల్లకాటికిని?
తల్లి లేకుండిన తనయుండు గాన
ప్రల్లదుఁడై యిన్ని పాట్లకు వచ్చె
చన్నిచ్చి పల్మాఱు వెన్నయుఁ బెట్టి
పన్నుగా నిన్నియుఁ బాలును బోసి
ఆఁకొనఁగాఁ గడు పరసి పా లిచ్చి
చాకించి పెనుపదే జనని గల్గినను?
తా నింతవాఁ డయ్యెఁ దల్లి లేకయును
తా నెంత పెరుగునో తల్లి గల్గినను

వాత్సల్యభావము నిండి తొనకు పంక్తు లివి.
తక్కిన శాంత - దాస్య - వాత్సల్య - స॥

మధురభావముల కిది మచ్చుముక్క. సామరస్యమును సమన్వయమును నచ్చినంతగా భారతీయులకు మతవిషయములలో ఖడ్గమార్గము నచ్చదు. ప్రచారమునకు తక్కిన మార్గములతోబాటు ఖడ్గమార్గమునుగూడ నవలంబించిన వీరశైవవ్యాప్తి తాత్కాలికముగ కొంత సాగినను, కాలక్రమమున ఆగిపోయినది. జాతిభేదమును రూపుమాప బూనుకొన్న వీరశైవసంఘము, జాతులజాబితాకు తన పేరును చేర్చి సంఖ్యను పెంచినదే కాని, రూపుమాప జాలక పోయినది.

(ఆకాశవాణి సౌజన్యముతో)

వైదిక విజ్ఞానకోశము

వివేకచూడామణి

మూలము :
శ్రీ శంకరభగవత్పాదులు

వ్యాఖ్యాత :
అన్నమాచార్య

విలక్షణం యథా ధ్వాన్తం లీయతే భానుతేజసి,
తథైవ సకలం దృశ్యం బ్రహ్మణి ప్రవిలీయతే. 564

వెలుతురునకు విరుద్ధలక్షణము గలది చీకటి. అటువంటి చీకటి ఏ రీతిగా సూర్యతేజమున లీనమైపోవునో అట్లే బ్రహ్మమునకంటె విలక్షణమగు జగత్తు సమస్తమును బ్రహ్మమందు లీనమై పోవును. ౫౬౪

ఘటే నష్టే యథా వ్యోమ వ్యోమైవ భవతి స్ఫుటమ్
తథైవోపాధివిలయే బ్రహ్మైవ బ్రహ్మవి త్స్వయమ్. 565

ఘటము నష్టమైనప్పుడు ఆకాశము ఆకాశముగనే యుండును. అట్లే మాయ అవిద్య అను ఉపాధులు నశించినప్పుడు బ్రహ్మవేత్త బ్రహ్మముగనే యుండును. ౫౬౫

క్షీరం క్షీరే యథా క్షిప్తం తైలం తైలే, జలం జలే,
సంయుక్త మేకతాం యాతి తథాత్మ న్యాత్మవి న్మునిః. 566

పాలలో పడిన పాలు పాలతో ఐక్య మొందును, నూనెలో పడిన నూనె నూనెతో ఐక్య మొందును, నీటిలో పడిన నీరు నీటితో ఐక్య మొందును. అట్లే బ్రహ్మజ్ఞానియగు ముని బ్రహ్మముతో ఐక్య మొందుచున్నాడు. ౫౬౬

ఏవం విదేహకైవల్యం సన్మాత్రత్వ మఖణ్డితమ్
బ్రహ్మభావం ప్రప ద్యైష యతి ర్నావర్తతే పునః. 567

ఇట్లు పరిపూర్ణమును సద్రూపమాత్రము నగు విదేహకైవల్యమును, బ్రహ్మభావమును బ్రాపించిన యతికి పునరావృత్తి (=సంసారము) ఉండదు. ౫౬౭

సదాత్మైకత్వవిజ్ఞానదగ్ధావిద్యాది వర్ష్మణః
అముష్య బ్రహ్మభూతత్వా ద్బ్రహ్మణః కుత ఉద్భవః. 568

ఆత్మైకత్వవిజ్ఞానముచే అవిద్యాదిదేహములు దగ్ధములై అతడు బ్రహ్మముగ నగుచున్నాడు. బ్రహ్మమునకు పుట్టుక ఎక్కడిది? ౫౬౮

మాయాక్లృప్తౌ బన్ధమోక్షౌ న స్త స్స్వాత్మని వస్తుతః
యథా రజ్జౌ నిష్క్రియాయాం సర్పాభాసవినిర్గమౌ. 569

బంధమోక్షములు మాయాకల్పితములే కాని నిజమునకు ఆత్మకు బంధమును లేదు మోక్షమును లేదు. త్రాడు నిష్క్రియము. అది త్రా డని మనము గుర్తించినప్పుడును అది త్రాడే, పా మని మనము భ్రమించినప్పుడును, అది త్రాడే. సర్పత్వము అందులోనికి రాను లేదు పోను లేదు. ౫౬౯

ఆవృతే స్సదసత్త్వాభ్యాం వ క్తవ్యే బన్ధమోక్షణే
నావృతి ర్బ్రహ్మణః కాచి దన్యాభావా దనావృతమ్
య ద్య స్త్యద్వైతహాని స్స్యా ద్వైతం నో సహతే శ్రుతిః. 570

ఆవరణ ముండుటనుబట్టి బంధ మని, లేకుండుటనుబట్టి మోక్ష మని చెప్ప దగియుండును. బ్రహ్మమునకంటె వేరైన దేదియు లేనందున, బ్రహ్మమునకు ఆవరణ మెప్పుడును లేదు. ఉన్న దందు మేని, అద్వైతము పొసగదు. ద్వైతమో వేదమునకు సహ్యము కానే కాదు. ౫౭౦

బన్ధశ్చ మోక్షశ్చ మృషైవ మూఢా బుద్ధే ర్గుణం వస్తుని కల్పయ న్తి
దృగావృతిం మేఘకృతాం యథా రవౌ యతో ఽద్వయాసఙ్గచి దేత దక్షరమ్. 571

బంధమును అసత్యమే, మోక్షమును అసత్యమే. మేఘము చూపు నావరింపగా, సూర్యు నావరించినట్లు చెప్పుట కలదు గదా! అట్లే బుద్ధిగుణమును మూఢులు వస్తువున కారోపింతురు. బ్రహ్మము అద్వయము, అసంగము, చిదేకరూపము, అక్షరము. ౫౭౧

అ స్తీతి ప్రత్యయో య శ్చ యశ్చ నా స్తీతి వస్తుని
బుద్ధే రేవ గుణా వేతౌ న తు నిత్యస్య వస్తునః. 572

'బంధము ఉన్నది' 'లేదు' అను ప్రతీతులు రెండును బుద్ధిగుణములే కాని, నిత్యవస్తువునకు (బ్రహ్మమునకు) అవి పొసగవు. ౫౭౨

అత స్తౌ మాయయా క్ల్ఱప్తౌ బన్ధమోక్షౌ న చాత్మని
నిష్కలే నిష్క్రియే శాన్తే నిరవద్యే నిరఞ్జనే
అద్వితీయే పరే తత్త్వే వ్యోమవ త్కల్పనా కుతః? 573

బుద్ధి, మాయాకల్పితము. దానిధర్మములు బంధమోక్షములు. కావున అవియు మాయాకల్పితములే. పరతత్త్వము, ఆత్మ, ఆకాశమువలె, నిరవయవము, నిష్క్రియము, శాంతము, నిరవద్యము, నిరంజనము, అద్వితీయము. కావున అందు బద్ధత్వముక్తత్వాది భేదకల్పన మెట్లు పొసగును? ౫౭౩

న నిరోధో న చోత్పత్తి ర్న బద్ధో న చ సాధకః
న ముముక్షు ర్న వై ముక్త ఇ త్యేషా పరమార్థతా. 574

ఆత్మకు పుట్టుకయు లేదు, చావును లేదు; బంధమును లేదు, మోక్షాభిలాషయు లేదు, ముక్తియు లేదు—ఇదే పరమార్థము. ౫౭౪

సకలనిగమచూడాస్వాన్త సిద్ధాన్తరూపం
పర మిద మతిగుహ్యం దర్శితం తే మ యాద్య
అపగతకలిదోషం కామనిర్ముక్తబుద్ధిం
స్వసుతవ దసకృ త్త్వాం భావయిత్వా ముముక్షుమ్. 575

కలిదోషములును కామములును లేనివాడవును ముముక్షువు నగు నిన్ను నాసుతునిగా భావించి, సమస్త వేదాంతములసారమును ఉత్కృష్టము నగు సిద్ధాంతరహస్యము నిప్పుడు నీకు జూపితిని. ౫౭౫

ఇతి శ్రుత్వా గురో ర్వాక్యం ప్రశ్రయేణ కృతానతిః
స తేన సమనుజ్ఞాతో యయౌ నిర్ముక్తబన్ధనః 576

ఇట్లు గురువాక్యము నాలకించి, బంధవిముక్తుడై, వినయముతో గురువునకు ప్రణమిల్లి, సమనుజ్ఞాతుడై, శిష్యుడు తన దారి నేగెను. ౫౭౬

గురు రేష సదానన్దసిన్ధౌ నిర్మగ్నమానసః
పావయ న్వసుధాం సర్వాం విచచార నిరన్తరః. 577

ఇకను ఈ గురువు సదానందసింధువున నిర్మగ్నమైన మనస్సుతో, స్వరూపచ్యుతి లేక, వసుధ నెల్ల పవిత్రీకరించుచు, సంచరించుచుండెను. ౫౭౭

ఇ త్యాచార్యస్య శిష్యస్య సంవాదే నాత్మలక్షణమ్
నిరూపితం ముముక్షూణాం సుఖబోధోపపత్తయే. 578

ఇట్లు ముముక్షువులకు సులభముగ దెలియుటకై ఆత్మలక్షణమును ఆచార్యశిష్య సంవాదరూపమున నిరూపించుట అయినది. ౫౭౮

హిత మిద ముపదేశ మాద్రియన్తాం విహితనిరస్తసమస్తచిత్తదోషాః
భవసుఖవిరతాః ప్రశాన్తచిత్తా శ్రుతిరసికా యతయో ముముక్షవో యే. 579

శ్రుతిరసికులును, విహితరీతులలో సమస్తచిత్తదోషములను నిరసించినవారును, ప్రశాంతచిత్తులును, సంసారసుఖవిరక్తులును మోక్షాభిలాషులు నగు యతులు హితమైన యీ యుపదేశము నాదరింతురు గాక. ౫౭౯

సంసారాధ్వని తాపభానుకిరణప్రోద్భూతదేహవ్యథా
ఖిన్నానాం జలకాంక్షయా మరుభువి భ్రాన్త్యా పరిభ్రామ్యతామ్
అత్యాసన్న సుధామ్బుధిం సుఖకరం బ్రహ్మాద్వయం దర్శయ
త్యేషా శఙ్కరభారతీ విజయతే నిర్వాణసన్దాయినీ. 580

ఇతి శ్రీమత్పరమహంసపరివ్రాజకాచార్యవర్యస్య
శ్రీగోవిన్దభగవత్పూజ్యపాదశిష్యస్య
శ్రీమచ్ఛఙ్కరభగవతః కృతిషు
వివేకచూడామణి స్సమాప్తః.

మొదలు తుదలు లేని సంసారమనెడి పెనుబాటలో, తాపత్రయ మనెడి మండు టెండకు (కాళ్ళుకాలుట నెత్తి మాడుట నోరెండుట అనువానిచే) హెచ్చిన దప్పివలన డస్సి, నీళ్ళకై ఎడారిలో త్రిప్పట చెందుచున్నవారికి మిక్కిలి చెంగటనే ఉన్నదియు, అద్వయమును సుఖకరము నగు బ్రహ్మ మనెడి యమృతసాగరమును జూపుచు నిర్వాణమును సమకూర్చునట్టి యీ శంకరవాణికి (వివేకచూడామణికి) జయము!!

ఇది వివేకచూడామణికి అన్నమాచార్యాపరనామధేయ
భరద్వాజభక్తవత్సలప్రణీతమగు నాంధ్రానువాదము
సర్వము సంపూర్ణము.

శ్రుతిస్మృతిపురాణానా మాలయం కరుణాలయమ్
నమామి భగవత్పాదశఙ్కరం లోకశఙ్కరమ్

అమ్మ దుర్గమ్మకును కాళహస్తిపతికి
శంకరాచార్యవాగ్గ్రంథసారవిదుల
కెల్లరకు విపులానంద మిడును గాక
భక్తవత్సలు నాంధ్రానువాదసేవ.

శ్రీరామకృష్ణానందస్వామి జోహారు

మాన్యశ్రీ చేదిలాల్‌గారు *

శ్రీరామకృష్ణానందస్వామికి జోహారు లర్పించు ఈ యుత్సవమున మీతో కలిసికొన గలిగినందున చరితార్థుడనైనట్లు నా కనిపించుచున్నది. ఈ సదవకాశమును నాకు ప్రసాదించినందుకు శ్రీమత్తపస్యానందస్వామికి నేను కృతజ్ఞుడను. తరుణవయస్సులో పరమహంస శ్రీరామకృష్ణ వివేకానందస్వాముల అమృతవాణిని తనివార గ్రోలినవాడను నేను. దాని సంస్మరణ మిప్పుడు నిర్వృతిదాయకముగ నున్నది. సొంతవిషయమును చెప్పుకొనుచున్నందుకు క్షమింపుడు. మరల ఈ యావరణము లోనికి వచ్చి, కొంచెముసేపైనను ఉండి, ఈ జోహారుల పరంపరలో నా జోహారులను గూడ చేర్ప గలిగినందుకు నా కెంత ఆనందముగ ఉన్నదో చెప్పకుండ లేకున్నాను. శశిమహారాజు గురుదేవున కతిసన్నిహితుడు, గురుదేవుని శ్రీచరణములకు తన దేహమును మనస్సును ఆత్మను అర్పించినవాడు. గురుదేవుడు భౌతిక దేహమును వీడిన పిమ్మటకూడ, శశికి ఆయనసాన్నిధ్యము గుడిలో మఠములో తన మనస్సులో అనుభూతమగుచుండెడిది. గురుదేవుని సమారాధనమే ఆయన జీవితవిధానముగ నయ్యెను అట్టి దీతని గురుపరతంత్రత. రామకృష్ణానందస్వామివంటి ఆధ్యాత్మికదిగ్దంతికి జోహారు లర్పింపగలుగుట మనము గర్వింపదగిన భాగ్యము, ఉదాత్తతావహమైన యనుభూతి.

మనలో రామకృష్ణానందస్వామిని సమక్షమున దర్శించి యుండనివారు, ఆయన నిర్వర్తించి మన కిచ్చిపోయిన ఘనకార్యములను గుర్తించి ప్రశంసింపగలము, అంతే. ఆ ఘనకార్యాలలో మఠసేవాసంఘాలును వానియాధ్వర్యమున నడపబడుచున్న సంస్థలును గలవు. ఇవిగాక సూక్ష్మతరరూపముల సృష్టులును గలవు. ఇవి కేవలము అనుభవైకగోచరములు, స్థూలదృష్టికి కనిపింపవు, ఏల యన అవి దేశకాలాతీతములు. అమరశిల్పములను మన కిచ్చి చనిన వరిష్ఠకళాకారులను దలంపుడు. అనంతరకాలాలవారు ఆ శిల్పములను బట్టి తత్కర్తల ప్రతిభను లక్షణములను వ్యాఖ్యానింతురు. మైకేలాంగిలో మన కిచ్చిన చిత్తరువులును చెక్కడములును అతని దృక్పథమును, అతని ఆశయాల తీరుతెన్నులను మనకు తెలుపును. శశిమహారాజు విషయమును అట్లే. ఇటికరాళ్ళతో సున్నముతో నిర్మాణములు కావించువాడు కాడు శశిమహారాజు. ఆయన మగువలయు మగవారియు డెందములలో చిరస్థాయులైన విలువలను రూపొందించినాడు. వేలకొలది ప్రజలడెందములలో ఆయన నూతనాదర్శమును నూతనజీవితలక్ష్యమును పాదుకొల్పినాడు. అవి పరమహంస శ్రీరామకృష్ణ శ్రీ వివేకానందస్వాముల జీవితోపదేశాలలో వెలువరింపబడినవే. దక్షిణభారతదేశమునకు ఆయన అందజేసిన నూతనసందేశము గురుదేవుని సందేశ మిదే—

ఆత్మనో మోక్షార్థమ్
జగద్ధితాయ చ.

* పాండిచేరి ఉపరాష్ట్రపతిగారు 29-7-73-వ తేది శశిమహారాజ జయంతి సమావేశమున కావించిన యుపన్యాసము.

''మానవసేవద్వారా ఆత్మహితము''. మానవుల లౌకిక నైతిక సాంస్కృతిక పారమార్థిక సంక్షేమమునకైన ఈ తహతహపాటు సర్వ వేదాంతసారము. ఈ యాశయ మున్నచో జీవితమే లౌకికప్రవృత్తులే మతధర్మములుగ నగును. ప్రతిపనియు ఉపాసన మగును. హితమైన దానిని మహితములైన వానిని అంటిపెట్టుకొనుటే ఎల్లప్పుడు దక్షిణభారతసంప్రదాయము. కావున శశిమహారాజ ప్రబోధమున కిచ్చట సర్వామోదము కలిగినది. దాని ఫలితమే మతమున కింతటి అభివృద్ధి వ్యాప్తులు గలుగుట. ఇందువలన శశిమహారాజు ఆధ్యాత్మికముగ అధిరోహించిన శిఖరములు మహోన్నతము లనుటయు నాటిన పునాదు లతిసుదృఢము లనుటయు స్పష్టము. నరనారాయణ సేవయే పరమపురుషార్థప్రాప్తికి ఆయన అవలంబించిన అత్యమోఘసాధనము.

ఆయనకు 'రామకృష్ణానందస్వామి' అను పేరు ఏర్పడుట యాదృచ్ఛికసంభవము కాదు. శ్రీరామకృష్ణుని విశిష్టానుగ్రహఫలమైన ఆనందము గలవాడు రామకృష్ణానందస్వామి. అహంకారమును మొదలంట తుడిచివేసికొని గురుదేవాంకిత జీవిత సర్వస్వు డగుటే ఆ యానందమునకు కారణము. గురుదేవునొద్ద ఆయన నేర్చిన మతధర్మము సేవాధర్మమే. గురుదేవుని శ్రీచరణముల నాశ్రయించిన శిష్యులందఱు ఆధ్యాత్మికదిగ్దంతులే. వారిలో సర్వశ్రేష్ఠుడు శ్రీ వివేకానందస్వామి. కాని గురుదేవునికి పరిచర్యచేయుటలో సర్వాధికుడు రామకృష్ణానందస్వామి. కడపటగురు దేవుడు వ్యాధిగ్రస్తుడై యుండగా ఒకసంవత్సరకాలము శశిమహారాజు ఆయనకు చేసిన పరిచర్య సర్వస్వాత్మార్పణము. దానిని గుర్తించియే 'రామకృష్ణానంద' నామమునకు తనకంటె శశియే అధికసమర్థు డని ఆ నామమును వివేకానందస్వామి ఆయనకు పెట్టెను.

సాక్షాత్కారమార్గమును కబీరు యోగి ఈలాగు పేర్కొనియున్నాడు—

ఘుఙ్ఘట్ కెపట్ ఖోల్ రీ
తో హె రామ్ మిలేఙ్గే
(చూపు నడ్డగించుచున్నది యొక తెర
దాని దీయ రాము గనగ గలవు.)

అటువంటి సాధకుడే శశిమహారాజు. ఆయన పారమార్థికసూక్ష్మావబోధశక్తిని సాధించెను. అందుకు అడ్డంకులైన బాహ్యాడంబరములను త్రోసిరాజనెను. ప్రార్థనద్వారా, సంకీర్తనద్వారా, ధ్యానముద్వారా, సేవద్వారా ఆయన సదా భగవత్సాక్షాత్కారమునే లక్షించెను. ఆయన జీవితమునకును అనుష్ఠానమునకును ఇదే లక్ష్యము. పనులు చేయుచున్నప్పుడును, విశ్రమించునప్పుడును, గుడిలో పూజచేయుచున్నప్పుడును, దరిద్ర రుగ్ణ దీన నారాయణసేవ చేయుచున్నప్పుడును ఈ యన్నింటిద్వారా తాను పరమాత్మనే అన్వేషించుచుండె ననుట ఆయన దృఢాధ్యవసాయము. ఇం దాయన క్రొత్తదారి నేర్పఱిచెను, ప్రజలచే తమ వర్ణములను విస్మరింపజేసెను. పూజాసమయమున అంద ఱొక్క వర్ణము వారే అనదగినట్లు కలసిపోయెడివారు. తరువాత అనేకసంవత్సరములకు కదా మన రాజ్యాంగ వ్యవస్థ వర్ణమతనిరపేక్షముగా అందఱి సమానత్వమును నిబంధించినది!

మద్రాసులో రామకృష్ణానందస్వామి పనిని అంకురార్పణమునుండి ప్రారంభించెను. పరమహంస శ్రీరామకృష్ణుని యథార్థశిష్యుడైనందున ఆధ్యాత్మికసాధనకు పూనుకొన్నట్లుగా దక్షిణ భారతదేశమున శ్రీరామకృష్ణ వివేకానందో

ద్యమునకు పునాదులు వేయుటకు పూనుకొనెను. ఆయన ఎన్నో చిక్కులను అనుభవింపవలసివచ్చె ననుట మీ కందరికిని బాగుగ తెలివినవిష యమే. కాని ఆయన ధీరముగా, ఉత్సాహ ముతో, కలవరపడని మనస్సుతో అన్ని చిక్కులను ఎదుర్కొనెను. నాటి, మాతృ ప్రేమతో ఆయన పెంచిన మొలక ఇప్పుడు బ్రహ్మాండమైన వృక్షముగా ఎదిగియున్నది. అందు ప్రతిశాఖయు సంఘసేవాకార్యక్రమ కేంద్రమే. అది అనుష్ఠానవేదాంతమునకు లక్ష్యము. విద్యారంగమున నర్సరిస్కూళ్లు మొదలుకొని ఎమ్. ఏ. ఎమ్. ఎస్. సి. పట్ట ములకు తర్బీదు చేయు కళాశాలలవఱకు గల రామకృష్ణసేవాసంఘమువారి వివిధకార్యక్రమ ములు ఇంజనీరింగు తరగతులు విద్యార్థులయు విద్యార్థినులయు విడుదులు,ఆరోగ్యరక్షాసేవలు సంఘసేవాకేంద్రములు. వీని యన్నిటను శశి మహారాజు నాదర్శము ముద్రితమై యున్నది. మానవసేవ మాధవసేవయే, జీవసేవ శివ సేవయే అనుటే ఆ యాదర్శము.

ఇంతే కాదు. తాను తర్బీదుచేసి మంత్రోప దేశము చేసిన శిష్యులందుగూడ ఆయన తన ముద్రవేసెను. శిల్పినేర్పు శిల్పమున కననగు నట్లుగా రామకృష్ణానందస్వాముల పారమార్థిక జీవితలక్షణములను ఆయనచేత తర్బీదుపొందిన శిష్యులలో చూడవచ్చును. అటువంటి ఆయన శిష్యవరేణ్యులలో శర్వానందస్వామి అనెడి ఒకరితోడి పరిచయభాగ్యము నాకు కలిగినది. శర్వానందస్వామి అనంతరకాలమున ఈ మఠ మున అధ్యక్షపదవినిసైతమలంకరించెను. శర్వానందస్వామియే ఇట్లు వ్రాసుచ్చెను. "నా పారమార్థికజీవితమునకు విశిష్టరీతిలో రూపేర్ప అచి ఆధ్యాత్మికపు విలువలనుగూర్చిన నా పరిజ్ఞానమును ప్రగాఢమొనర్చినది శశిమహా రాజే." కావున శశిమహారాజొక గొప్ప నిర్మాత. ఈ సంస్థ యనెడి భవనమును పునా దులనుండి నిర్మించుటే కాక తన యాధ్యాత్మి కపు టింద్రజాలముచేత స్వకీయచారణాశ్రితు లైన శిష్యుల శీలములకు రూపుదిద్దెను.

రామకృష్ణానందస్వామినిగూర్చి ఈలాగు నిర్విరామముగా చెప్పుకొనుచునే పోవచ్చు, సంపుటములు సంపుటములుగా గ్రంథములు వ్రాసి పెట్టవచ్చు. నలువదెనిమిదేండ్ల ఆయన జీవితమున విశేషము లంత నిండుగ నున్నవి. ఆయన మానవాళిహృదయములను చూఱ గొన్నవా డనిన చాలును. అటువంటివారిని గూర్చియే వివేకచూడామణిలో శ్రీ శంకరా చార్యులవారు ఇట్లు ప్రస్తుతించిరి :

> నిర్ధనోపి సదా తుష్టో౽
> ప్యసహాయో మహాబలః
> నిత్యతృప్తో ౽ప్యభుఞ్జానో౽
> ప్యసమ స్సమదర్శనః. (543)

"అతడు నిర్ధను డయ్యు సదా సంతుష్టుడు; అసహాయు డయ్యు మహాబలుడు, భుజింపనివా డయ్యు నిత్యతృప్తుఁడు, అసము డయ్యు సమ దర్శనుఁడు" అటువంటివాడు శశిమహారాజు.

సన్న్యసించి భక్తిసేవాసంపన్నములును భగవదర్పితములునగు జీవితములు గడపువారికి మనము మహాదరముతో ప్రణమిల్లుదుము. కాని ఈ సేవాసంఘాదర్శముల సాధించుటకై సన్న్యసించి సాధువర్గమున జేరు భాగ్య మంద ఱికి లభింపదు. నిజమునకు పరమహంస శ్రీరామ కృష్ణుడును శ్రీ వివేకానందస్వామియు "జీవిత ములో మీ స్థానముల విడువకుడు మానవ ప్రేమద్వారా వేదాంతలక్ష్యమగు భగవ త్ప్రేమవంకకు మీ జీవితముల నడపు"డని ప్రజలను హెచ్చరించిరి.

కాబట్టి మన పదవి ఏమైనను, మన స్థాన మేమైనను మన చిన్నరంగములలో మనము రామకృష్ణానందస్వాములను లక్ష్యముగ నుంచు కొని అనుకరింపవచ్చు.

ఇట్టి ఉత్సవముల కిందుచేతనే సార్థకత. జార్జ్ డ్రింక్వాటరు కవీంద్రుని సూక్తి యిట ఉదాహరణార్హము. (అనువాదము)

ధీరసముదాత్తచిత్తుల, వారి దైన
మొక్కవోనట్టి దృష్టి, నమోఘమహిమ
నభినుతించి భజించి కొండాడు మనము
పడయ గందుము నిక్క మాపాటి మహిమ.

శశిమహారాజు జయంతి మహోత్సవము ద్వారా వైరాగ్యముచేతను సభ కీక ప్రజా సేవచేతను పరిపుష్టమైన ఆ శ్రద్ధను, ఆత్మ నిగ్రహమును, ఉదాత్తపారమార్థికాదర్శపర తను స్మరింప ప్రయత్నించుచున్నాము. ఆయా దర్శముల సాధింప ఆయన యాశీస్సులే మన లను సమర్థులనుగ జేయును గాక.

శ్రీగురుమహారాజుకు జై.

దేవతాపూజ

శ్రీమత్ప్రవ్రాజిక వరదాప్రాణ

పగలంతయు నానావిధ కార్యభారముచే క్లాంతమైన మానవుని మనసు పవిత్ర మగు గోధూళివేళ తనంతకు తానే శాంతమై అంత ర్ముఖ మగును. మన పవిత్ర భారతదేశమున ప్రతి యింటిలో దినాంతమున తులసికోటవద్దనో ఇంటి గుమ్మమువద్దనో సంధ్యాప్రదీపము వెలి గించి మనసార భగవంతుని ప్రార్థించుట, భజనచేయుట అనాదినుండి వచ్చుచున్న ప్రథ. ఆ ప్రథయే నేటికిని ప్రపంచపు నలుమూలల అలముకొనియున్న శ్రీరామకృష్ణ మఠ కేంద్ర ములలో హారతి, భజన ద్వార నడచుచున్నది. ఆ గంభీర ఘంటానాదముతో మధురమైన భజ నతో కూడ జరుగు హారతిని సందర్శించిన వారికి అదొక మఱువరాని అనుభూతి. ఎన్నిమార్లు గాంచినను ప్రాతబడని అనుభూతి. రామకృష్ణ మఠమువారి పూజాపర్వములైనను అంతే. ఆ గాంభీర్యము, ఆ పవిత్రత భక్తులహృదయమును స్పృశించి తీరును. సందేహము లేదు. అంతటి సర్వాంగసుందరమైన పూజాపద్ధతిని ప్రారంభిం చిన దెవరా యని పరికించి చూచినచో శ్రీ రామకృష్ణుల శిష్యులలో నొకరైన 'శశిమహా రాజు' అని తెలియును. ఆయనే రామకృష్ణా నందస్వామి.

చిత్తశుద్ధితో, పరమప్రీతితో దేవతాపూజ గావించినచో మృణ్మయమూర్తి, చిన్మయమూర్తి మగును. సరియైన దేవతాపూజ ఎట్లాచరింప వలయు నని తెలుపుటకు ఈ యుగములో శ్రీశ్రీరామకృష్ణులు కాళికాపూజారులై సాధన ప్రారంభించిరి. వారి శిష్యులును, అతులనీయ గురుభక్తి, గురుసేవద్వార స్వీయగురు భ్రాతల నుండి 'రామకృష్ణానందు' లని నామకరణము పొందినవారునగు శ్రీ శశిమహారాజుగారి పూజా విశిష్టత వేఱుగా తెలుపవలయునా? వారి జీవితములోని ప్రతి చలనము, ఘటనయే నిరంతర దేవతా పూజ.

క్రీ.శ. 1886 సం॥లో శ్రీరామకృష్ణుల అంతర్ధానము తరువాత శశిమహారాజు వారి అస్థి భస్మావశేషమును ఒక పాత్రలో సంగ్రహించి నిత్యసేవ, పూజ చేయ దొడగిరి. శ్రీరామకృష్ణులు తమ అంతర్ధానము తరువాత భౌతిక దేహమును గంగాతీరమున స్థాపింపవలసినదని కోరియుండిరి. ఆ సమయమున ధనాభావమువలనను, గంగాతీరమున తగు ఆస్థానము దొరకనందువలనను తాత్కాలికముగ అస్థికలశము కాశీపుర భవనములోనే ఉంపబడెను. గృహిభక్తుడును వయోజ్యేష్ఠుడును అగు రామచంద్రదత్తు గంగానదికి దూరముగ, కలకత్తా నగరములోని కాంకుర్గాచి అనుచోట ఉన్న భవనములో పై కలశమును స్థాపించుటకు స్థిరపఱచెను. చేతిలో కాసు కాని ఉండుటకు చోటు కాని లేని పసివారగు శ్రీరామకృష్ణుల శిష్యబృందమున కేమియు తోచలేదు. అపుడు శశిమహారాజు రహస్యముగ భస్మాస్థులలోని అధిక భాగమును వేఱొక కలశములో చేర్చి బలరాంబాబు ఇంటికి చేర్చెను—ఆ ద్వితీయ కలశమే 'ఆత్మారామ' డను పేర బహుసంవత్సరముల తరువాత వివేకానంద స్వాములచే గంగాతీర బేలూరుమఠమున స్థాపింపబడి నేటికిని నిత్యపూజలు పొందుచున్నది—

శ్రీరామకృష్ణుల అంతర్ధానము తరువాత కాశీపురభవనమున ఉండుటకు వారిశిష్యులకు వలను కాలేదు, బాడుగ ఎక్కువ. ఆ ధనము నిచ్చువా రెవరు ? అటువంటి కష్టసమయములో సురేంద్రనాథమిత్ర అను భక్తుని సహాయముతో దక్షిణేశ్వరమునకు దగ్గరగా ఉన్న 'బరానగర్' (వరాహనగరము) అను చోట నెలకు 10 రూ॥ బాడుగతో ఒక పాత ఇంటిలో స్థావర మేర్పడెను. అది 'భూతముల ఇల్లు' అని ఆ వాడలో ప్రసిద్ధి! అటువంటి ఇంటి వసతి విశేషములు సులభముగనే ఊహించుకొనవచ్చును. ఎన్ని ప్రతికూల పరిస్థితులైనను మహాదేవుని అనుచరులగు భూతగణమువలె నిర్భయులై జగత్తును తుచ్ఛముగ భావించి తరుణసన్యాసులు ఆ పాడుపడిన ఇంటిలోనే పూజ, పాఠము, ధ్యానము, శాస్త్రచర్చ, సంకీర్తన అవిరామముగ జరిపెడువారు.

పూజ జరుపు భారము సంపూర్ణముగ శశిమహారాజులది. ఆ ఇంటిలో వేఱొక గదిలో వేదిపై పటమును, భస్మకలశమును స్థాపించి శశిమహారాజు ఏకాగ్రచిత్తముతో, పరమభక్తితో శ్రీ గురుమహారాజులకు నిత్యపూజ, సేవ చేయ నారంభించిరి. వారి దినకృత్యములో ఏమాత్రము మార్పుగాని ఏమఱపుగాని ఉండెడిది కాదు.

వారు చేయు హారతి, ఒక దేవదుర్లభ దృశ్యము. ఆ హారతిని సందర్శించిన భాగ్యము గల వారి అందఱిలోను భగవద్భావము ఉద్దీపితమయ్యెడిది. గౌరవర్ణమైన వారి ముఖమండలము భావోద్వేగముచే రక్తవర్ణమై చూపరులకు సాక్షాత్ దగ్నిదేవుని వలె కనిపించెడిది.

బరానగర మఠమున భగవత్సేవయందు నిమగ్నులైన శశిమహారాజులకు తీర్థపర్యటన చేయుటకుకూడ ఇచ్ఛ గలిగెడిది కాదు. తన జీవిత స్వామి నిత్యసేవకు భంగము కలుగునని చివరకు తీర్థరాజమైన కాశీక్షేత్రమును కూడ వారు సందర్శింపలేదు. ఆవిధముగా దినములు గడచి దాదాపు దీర్ఘ ద్వాదశవర్షములు కావచ్చెను.

వివేకానందస్వామి క్రీ.శ. 1897 లో భారతదేశమునకు దిగ్విజయులై తిరిగివచ్చిన తరువాత మద్రాసులోని భక్తులతో "మీాయొద్దకు ఆచారపరాయణుడైన నా గురుభ్రాతలలో నొకరిని పంపెదను ఆతడు కేవలము నిష్ఠాపరాయణుడే

కాదు. పూజ, జపధ్యానములో, పాండిత్యములో అద్వితీయుడు.'' అని చెప్పియుండిరి. స్వామిజీ యొక్క ఈవిశేషప్రశంసకు అధికారి మరెవరో కారు. మన శశిమహారాజుగారే!

కలకత్తాలోని మఠప్రాంగణము వదలని వారైనను శశిమహారాజు పరమ శ్రద్ధా ప్రీతిభాజనుడగు స్వామిజీ ఆదేశమును శిరసా ధరించి. కని విని యెఱుంగని దక్షిణ భారతదేశపు చెన్నపట్టణమునకు పయనించిరి.

క్రొత్త - పరిసరములలో ఎదుర్కొనవలసిన సమస్యలకు అంతులేదు. ఐస్హౌసులో ఉన్న రోజులు స్వల్పవిరాళముతో ఏదో ఒక విధముగ గడచిపోవుచుండెడివి. కావున వారే పాచకులు. వారే భృత్యులు. ఉదయపు నిత్యకర్మలు. పూజ ముగించిన తరువాత పట్టణములోని వివిధ ప్రాంతములలో ధర్మసంబంధమగు పాఠములు చెప్పవలసి వచ్చెడిది. తిరిగి వచ్చిన తరువాత మరల మఠములోని కార్యక్రమము యథావిధిగ ప్రారంభమయ్యెడిది. అన్ని కష్టములలోను వారు భగవంతునిపై అచంచల భక్తి విశ్వాసముతో అహంశూన్యులై ఉండువారు. ఎల్లప్పుడు ఒక అలౌకికాధ్యాత్మిక రాజ్యములో నివసించెడువారు. శ్రీరామకృష్ణులు వారికి కరతలామలకమువలె ప్రత్యక్షముగ గోచరమగుచున్నారని వారి హావభావములలో కార్యకలాపములలో వ్యక్తమయ్యెడిది.

శశిమహారాజులు ఉత్తమాధ్యాత్మికానుభూతిగల మహాపురుషులయినను ధర్మసాధనయందు అతిసామాన్య విషయమునుకూడ తు. చ. తప్పక పాటించువారు. ఆ జీవనము భగవద్గీత విష్ణుసహస్రనామము పారాయణము చేయనిదే జలపానము చేయరు. శ్రీ గురుమహారాజుల పూజ ముగించనిదే ప్రసాదాన్నమువినా మరేయన్నము గ్రహింపరు.

సాధారణముగ 'భక్తుడు' అనిన ఛాందసుడు. కాల్పనిక భావోద్రేకుడు, చింతాశీలత లేని వ్యక్తి యని చాలమంది విశ్వాసము. అట్టివారు శ్రీరామకృష్ణానందుల జీవితమును పరీక్షించి చూచినచో, భక్తితోసహా వారు అసాధారణ ధీశక్తి, భారతీయ, పాశ్చాత్యసంస్కృతి సమ్మిళితమగు జ్ఞానము. అగాధ పాండిత్యము, బుద్ధిమత్త, బ్రహ్మజ్ఞానముగల సన్న్యాసప్రవరులని తెలిసికొందురు.

వారి పాండిత్యమునకు, ప్రత్యక్షానుభవమునుండి వెలువడుచున్న వాగ్ధాటికి ఎదిర్చి నిలుచుటకు ఆనాటి మహామహా పండితులకు కూడ అసాధ్యముగ నుండెను. క్రైస్తవమతమును గురించి వారికి బోధించుటకై వచ్చిన పాదిరీలు జీససుక్రీస్తు త్యాగమునుగూర్చి వారి దగ్గఱ నుండియే నేర్చుకొనవలసి వచ్చెడిది. ఇస్లామును గూర్చి వారి కున్న, జ్ఞానమును తెలిసికొని కొందఱు ముసల్మానులు 'పైగంబర్' అని వారిని పేర్కొనెడి వారు.

బహుముఖప్రతిభావంతమైన వారి జీవితము మానవకోటికి కటికచీకటిలో త్రోవతప్పిన నావికునకు ధ్రువతార వంటిది.

గణపతి ప్రశంస

శ్రీ కూరెళ్ల రామనరసింగరావు

అది కైలాసప్రాంతము. అచ్చట రెండు ఏనుగులు మిక్కుటముగ మక్కువతో విహరించుచుండెను. అవి సామాన్యసామజములవలె ఐరావతముగూడ వానికి సరి రాదు. వాని దివ్యకాంతి వెండికొండకే నూత్నశోభ గూర్చుచుండెను. అవి వాస్తవముగ దంతావళములు గావు. పార్వతీపరమేశ్వరు లారూపమున క్రీడించుచుండిరి. ఘటనాఘటనసమర్థులగు ఆ పురాణదంపతులు ఏమి చేయలేరు?

కాలచక్రము తిరిగినది. పార్వతి గర్భవతి నైతి నని గ్రహించెను. అందులకు సంతసించుటకు మారుగ ఆమె ఆందోళన మంద సాగెను. శివునిచెంత కేగెను. వినమితాంగియై యిట్లు విన్నవింప దొడగెను. "పశుపతీ, జరిగిన దంతయు నీకు దెలియును. జరుగబోపునది నీకు దెలియును. ఈ స్థితియందు నా కొక ఏనుగుపిల్ల పుట్టున ట్లున్నది. పుట్టినబిడ్డను జూచి బంధువులు, స్నేహితులు, మెచ్చుకొనవలెగాని రిచ్చపడి వేళాకోళములు చేసిన నే భరింపలేను. లక్ష్మియు, వాణియు నన్ను జూచి వెక్కిరింతురు. దేవతాకాంతలు పరిహసింతురు. మునిభార్యలు నవ్వుదురు. బ్రహ్మయు, విష్ణువు మిమ్ముగూడ ఎగతాళి చేయుదురు. ప్రమథగణములు, అమరులు వెనుదిరిగి నవ్వుకొందురు. ఇదంతయు ఆలోచింపుడు. నాపై దయ జూడుడు. ఈ చిక్కు తప్పింపుడు. మీరు పూనుకొనిన చేయలేనిది లేదు. ఊరుకొనిన, నే నేమి చేయగలను? ఏమి అనగలను?

సర్వాంతర్యామియగు సర్వేశ్వరుడు సర్వమంగళ వేదనను గ్రహించెను. "సాధ్వీ, నీవూరక భయపడుచుంటివి. నీబిడ్డ ఏనుగుపిల్లమాత్రము కాదు. కాని విధినిర్ణయమున జేసి, ఆ బాలునకు ఏనుగు మొగ ముండును. అయిన నేమి? అతడు అతిలోకబుద్ధిశాలియు, ప్రభావశాలియు నగును. ముల్లోకములలో నెల్లర చేతను అతడు పూజ లందును. ఏ వ్రతమైన, ఏ క్రతువైన, ఏ శుభకార్యమైన ఆరంభించుటకు ముందు లోకు లాతని నర్చింతురు. నన్ను కాని, నారాయణుని కాని పూజింప నుపక్రమించువారు నీ పుత్రుని తొలుత యథావిధి కొలిచి, తత్ప్రసాదము బడయునటుల నేను శాసించెదను. అట్లు చేయనిచో వారి పూజలు నిష్ఫలము లగును. ఇంకొక విశేషము. ప్రమథగణముల కత డధిపతి యగును. నీకు గలుగు నందను డట్టి జగద్విఖ్యాతమూర్తి యగును. అతని జూచి సకలభువనావాసులు జయ జయ ధ్వను లొనర్తురు; పుష్పవర్షము గురియింతురు. సంతోషసాగరమున దేలియాడుదురు. అట్టి ప్రతిభావంతునకు నీవు మాతృదేవతవు; నీవు ధన్యురాలవు. అనవసరచింత వదలుము. చూలాలికి విచారము దగదు. నిశ్చలస్వాంతవై యుండుము. నీకు శుభంబగుగాక" అని హరు డానతిచ్చునరికి, గిరికుమారి, పరమానందభరిత యయ్యెను.

గజాననుడు జన్మించెను. దినదినప్రవర్ధమాను డగుచుండెను. ప్రతిగృహమున నతని ధ్యానశ్లోకములే; ప్రతిచోట, అతనిపూజలే. ప్రతిదినము అతని అర్చనములే. ప్రతివ్యక్తి అతని భక్తుడే. వినాయకునకు లభించుచున్న గౌరవమును జూచినంత కుమారస్వామి కీర్ష్య పుట్టెను. "ఏనుగుమొగము, ఎలుకవాహనము గల లంబోదరునకు ఇంత ఆధిక్యమా? ఆరు మొగముల వేల్పు నేను. అతిసుందరముగ నుండు నెమిలి నా వాహనము. దేవసైన్యమునకు నేను

నాయకుడను. వీనిని పాటింపక, అతని తొలుత పూజించి, తరువాత నన్ను పూజింతురా ఎల్లరు? ఈ విపరీతమునకు కారణము నెఱింగె దను. ఇంత యున్నతస్థాన మెవ్వరితని కిచ్చిరి?'' తద్విషయము సమగ్రముగ తెలియగోరి స్కందుడు తలిదండ్రుల సన్నిధి కేగెను. వారి దగ్గఱ కతడేగుసరికి గణపతి యక్కడే యుండెను. షడాననుని రాకకు కారణము మృడానీశుడు గ్రహించెను. అంత కాలకంధరుడు వినాయకుని జూచుచు నిట్లనెను. ''నీకును, నీ సోదరునకును ఒక పందెము పెట్టెదను. అందు నెగ్గినవారికి నే నొక బహుమతి యిచ్చెదను. మూడులోకములను జుట్టివచ్చుటయే పందెము. ఇది సుముహూర్తము. మీ వాహనముల నాయత్తపఱచి బయలు దేఱుడు. ఎవరు మీలో ముందుగ వత్తురో చూచెదను.'' విభుని పలుకు లాలించి, పార్వతి మందహాస మొనర్చెను. ఒక క్షణమైన ఆగక, కుమారుడు మయూరముపై మహోల్లాసమున బయలు దేఱెను. గణేశుడు మూడుసారులు ఉమామహేశ్వరులకు ప్రదక్షిణ మొనర్చి వారి పాదములకు పునఃపునః ప్రణామము లొనర్చి తన యాసనమున హాయిగ గూర్చుండెను. సుబ్రహ్మణ్యుడు అభ్రవీథిని అహోరాత్రములు అదే పనిగ ఏడేండ్లు పయన మొనర్చి కైలాసమునకు తిరిగి వచ్చెను. భవానీ శంకరుల పార్శ్వమున స్థిమితముగ నాసీనుడై యున్న గజాస్యు నతడు జూచి విస్మితు డయ్యెను. పురధ్వంసి తారకధ్వంసిని, జూచి ''నాయనా, నీకీ లోకపర్యటనము ఏడేండ్లు పట్టినది. కాని నీ సోదరుడు ఏడునిమిషములలో ఈ పర్యటనము మూడుసారులు చేసెను. మీ యిరువురిలో ఎవరు ఘనులో నీవే తెల్పుము'' అనెను. అయ్యది అసంభవమని కార్తికేయుడు తలంచుచుండెను. వినాయకు డంత, ''క్రౌంచభేదీ, సకలలోకములు మన మాతాపితరుల లోనే గలవు. నీ వది గుర్తింపక అనవసర ప్రయాస మందితివి. నా కా విషయము తెలి యును. వారి చుట్టు దిరిగి నేను కృతకృత్యుడ నైతిని. బహుమతి కెవ్వరు అర్హులో నీవే చెప్పుము'' అని స్మితముఖు డయ్యెను.

మేనల్లుని జూచుటకై విష్ణు వొకసారి హిమగిరి కేతెంచెను. అతని విలాసముల జూచి కేశవు డానందపరవశు డగుచుండెను. ఆ సమయమున హేరంబుడు చటుక్కున చక్రి చేతిలోని చక్రమును దీసి తన నోటిలో బెట్టుకొనెను. అది చక్కని భక్ష్యపదార్థ మనుకొనెను గాబోలు! గోవిందుడు మేనల్లుని బాల్యచేష్టకు నిశ్చేష్టు డయ్యెను. దుష్టభయంకరము, శిష్ట శుభంకరము నగు సుదర్శనమును తాకుటకైన నెవ్వరు సాహసింపరు. అట్టి తన కైదువు నా పసివాడు తినివైచు నేమో యని మధుసూదనుడు భయపడెను. ఏ విధముగనో అతని నవ్వించిన, చక్రము బైట పడు నని యూహించి, శ్రీధరుడు గుంజీలు తీయ మొదలుపెట్టెను. అవిచూచి గజాననుడు పకాలున నవ్వెను. చక్రము క్రిందబడెను. త్రివిక్రము డద్దాని గ్రహించెను; ఏకదంతుని మహాత్త్వమున కలరి, అతని నాశీర్వదించెను. ఈనాటికిని దక్షిణాపథమున, గణపతికోవెలలో గుంజీలు భక్తులు తీయుచుందురు. ఈ ఆచారమున కాదిపురుషుడు పురుషోత్తముడు.

కాలము ముందుకు సాగినది. రావణుడు త్రినేత్రునిగూర్చి తపము జేసెను. అతనిభక్తికి, దీక్షకు, నిష్ఠకు, తపమునకు, ధవళగిరివాసి సంతసించి, వరముల నీయ, నతనికి ప్రత్యక్ష మయ్యెను. వింశతిభుజుడు విరూపాక్షునకు మ్రొక్కి ''మహాదేవా, నీ దర్శనమున ధన్యుడ నైతిని. నీ కృపకు నేను కృతజ్ఞుడను. పెక్కు

వరములు నే గోరను. ఒక్కటి చాలును. నాకు మృతి లేకుండ జేయుము.'' ''ఇట్టి వరము నీ వడుగుటయు, నే నిచ్చుటయు యుక్తము కాదు. యుక్తము కానిది ఆర్యులు మెచ్చరు. నా ఆత్మ లింగము నీ కిచ్చెదను. అది నీయొద్ద నున్నంత కాలము, మృత్యువు నిన్ను చేర లేదు. నీ వద్దాని భద్రముగ నీకడ నుంచుకొనుము. నీ కది భద్రము గూర్చును.'' రుద్రు డిట్లు సెల విచ్చి ఆత్మలింగ మతని కొసంగెను. గర్వస్వాం తుడై, ధ్వాంతచరుడు లంకాభిముఖు డయ్యెను. ఈ యుదంతము దేవత లెరిగిరి; ఉన్న పాళమున ఏకదంతుని చెంత కేగిరి. ''స్వామీ, ప్రపంచ మునకు ప్రళయమాసన్నమైన ట్లున్నది. అసలే రావణుడు దుర్వారబలశాలి. ఇప్పుడు వానికడ ఈశ్వరలింగముకూడ నున్నది. వా డింక అవ ధ్యుడు. వాడు బ్రతికియున్నంత కాలము. సృష్టికి బ్రతుకుటకు వీ లుండదు. ఏ విధముననో ఆ లింగము వానికి లేకుండ జేయ వలెను. ఆ కార్యము నీకుగాక ఇతరులకు సాధ్యము కాదు'' అని విన్నవించిరి. సురలకు సహాయము చేసెద నని కరిముఖుడు వచించెను. గణపతి బ్రహ్మ చారివేషము ధరించి దైతేయుని వెంట బయలు దేఱెను. కొంతదూరము పోవుసరికి, రావణునకు కాలకృత్యము దీర్ప వలసి వచ్చినది. అతడు విషమస్థితిలో జిక్కెను. ఈశ్వరలింగమును తన కడ నుంచుకొన లేడు. క్రింద నుంచ లేడు. దేహబాధ ఎక్కు వగుచున్నది. ఏమి చేయు దునా యని ఇటు, అటు చూచెను. మాయా వటురూపముననున్న మహాకాయు డతని దృష్టిని బడెను. 'బ్రతుకు జీవుడా' యని ''బాబూ, నీ కెంతయు పుణ్యము. ఈ పవిత్రలింగము కొద్ది సేపు చేతబట్టుకొమ్ము. దేహబాధ తీర్చుకొని వచ్చి, దీనిని నేను దీసికొందును. నే వచ్చు వఱకు దీనిని బట్టుకొని యుండుము కాని క్రింద నుంచ కుము'' అని వేడెను. వినాయకు డందుల కంగీక రించెను; కాని యొక్కషర తుంచెను. ''మూడు సార్లు నిన్ను పిల్చెదను. ఆలోపున నీవు రావలెను. ఈ లింగమును గ్రైకొనవలెను. లేని యెడ దీని నిచ్చట నుంచి నా దారి నే బోయెదను.'' నక్తంచరుడు కొంచెము దూర మేగెనో లేదో, దంతిముఖుడు 'రావణా, రావణా, రావణా' యని పిల్చి, లింగమును క్రింద నుంచి యంత ర్ధాన మందెను. దశాస్యుడు మగిడి వచ్చుసరికి శంభులింగము భూస్థాపిత మయ్యెను. అత డెంత యత్నించిన నయ్యది కదల లేదు. దైవప్రతి కూలతకు అతడు దాసోహ మని వికలహృద యముతో నిజపురమున కేగెను. విబుధులు, విఘ్ననాథుని అసాధారణప్రజ్ఞ నభినందించిరి. గోకర్ణక్షేత్రమునకు ఆవిధంబున ఆఖువాహ నుడు కారణభూతు డయ్యెను.

హేరంబునిధీవిశేషంబు దెలుపు నిం కొక ఇతిహాసము. ఈశానుడు 'ఉబ్బు లింగ' డనుట ఎల్లరకు తెలియును. భక్తుల పొగడ్తల కుబ్బి పోయి, ముందువెనుక లరయక, వారి కోర్కె లత డొసంగును. సోమనాథేశ్వరుని ఒక్కపరి దర్శించిన చాలు, వారికి స్వర్గ మొసంగెద నని కపర్ది యనెను. తత్ఫలితముగ, తండోపతండ ముగ, భూజనులు సోమనాథుని జూచి సురలోక మున కరుగుచుండిరి. కొద్దిదినములలో త్రిది వము మర్త్యులతో కిటకిటలాడుచుండెను. నిర్జ రులకు నిలువ నీడ లేకుండెను. మానవులు దేవ లోక మాక్రమించిన, విబుధు లెక్కడ తల దాచుకొందురు? వియన్నదీప్రవాహమును మించి జనసమూహ మచ్చటికి వచ్చుట రోజురోజునకు పెరిగి పోవుచుండెను. ఆ అపాయమునుండి బయటపడు ఉపాయముగూర్చి సుపర్వు లాలో చించిరి. మృత్యుంజయు నిర్దేశము నెదిరించు టకు ఎవరు సమర్థులా యనియు, ఎవరు నడుము

కట్టుకొని ముందుకు వత్తురా యనియు, దీర్ఘముగా వితర్కించి 'పుత్రాదిచ్ఛేత్ పరాజయం' అను సూక్తి జ్ఞప్తికి రాగానే, వక్రతుండుని కడ కేగి వారి విపత్తుగూర్చి మొఱ వెట్టిరి. కొలిచెడివారికి కొంగుబంగారమైన గుజ్జువేల్పు వారి కభయహస్త మిచ్చెను. సోమనాథాలయ ముఖద్వారముకడ, గణపతి బాలతపసి వేషంబున నొకయుదయము గూర్చుండెను. ఆలయమునకు వచ్చుచున్న భక్తులతని ముఖకాంతిని జూచి ఆశ్చర్యభరితులై అతనికి నమస్కరింప దొడగిరి. వారల నుపలక్షించి యమ్మహామహుడు సాదరముగ నిట్లనెను. "మీకు స్వర్గము కదా కావలెను. మరణించినపిదప స్వర్గమో, నరకమో, ఎవరికి దెలియును? పోయి తిరిగివచ్చినవా రెవరును లేరు. బ్రతికి యుండగనే సౌఖ్య మనుభవింపవలెను. మృతునకు సుఖ మేల? పదవి యేల? మీ రేది కోరిన అది మీ కొసగెదను. చేరువ నున్న భాగ్యమును వీడి, కనపడని స్వర్గసౌఖ్యమునకు బరుగెత్తుట యేల?" అందున్న ఒక వృద్ధుని బిలిచి, అత డడుగకుండగనే, అతని నొక యువకుని గావించెను. ఆ విచిత్రము జూచి జను లెల్లరు విఘ్నపతిని వివిధములగు కోర్కెలను గోరిరి. వా రడుగుటయే తడవుగ వారి కది లభించుచుండెను. వాంఛితార్థము లభించిన తోడనే, వారు సంతృప్తులై యిండ్లకు బోవ జొచ్చిరి. సోమనాథ దర్శనముకై యెవ్వరు పోరైరి. ఈవిధముగ సుపర్వుల అభీష్టమును కుంజరాననుడు ఒనగూర్చెను. వా రతని బహుముఖముల స్తుతించిరి.

గజాస్యుని భక్తరక్షణాపేక్ష దెలుపు నింకొక కథ. ఔవైయారు అను నొక మహాభక్తురా లుండెను. ఆమె యెన్నియో మహాగ్రంథముల రచించి భక్తకోటికి ముక్తిమార్గమును జూపెను. 'వినాయక అహవల్' అను గ్రంథరాజ మాయశస్విని ధీసముద్భూతమే. ఆమె యొకనాడు వినాయకు నర్చించుచుండెను. ఆ సమయమున సుందరమూర్తియు, చేరరాజును కైలాసమునకు కాలకంఠుని దర్శింప నరుగుచుండిరి. వారు ఔవైయారి ఇంటికడ ఆగి తమతో కైలాసమునకు ఆమెనుగూడ రమ్మనిరి. అట్లు వచ్చిన వారివాహనములపై ఆమెను దీసికొని వెళ్లెద మనిరి. కాని ఆమె అంగీకరింప లేదు "విఘ్నపతిపూజకు విఘ్నముగూర్చి విశ్వేశ్వరుని విలోకింప వెడలుట యుక్తము కా" దనెను ఆమె. వా రిరువురు ధవళగిరి కేగిరి. పూజానంతరము, ఔవైయారు ఇంక తా నెటుల నిటలనయనుని పాదసన్నిధి కేగ గలనా యని మథనపడ సాగెను. ఆ సుగుణఖని మనోవేదన మహాకాయుడు గ్రహించెను; తన తొండముతో నామెను పైకెత్తి, ఒకక్షణములో తన జననీ జనకుల చరణపీఠముకడ నామె నునిచెను. సుందరమూర్తియు, చేరరాజు ఇంకను మార్గమధ్యముననే యుండిరి. మోదకప్రియుని మహిమ వాగతీతము.

సర్వవిఘ్నహరం దేవం, సర్వవిఘ్నవివర్జితమ్
సర్వసిద్ధిప్రదాతారం, వందేహం గణనాయకమ్.

పరిప్రశ్నము

[జిజ్ఞాసువుల ప్రశ్నకు శ్రీమత్తపస్యానందస్వాముల జవాబు]

ప్రశ్న : సామాన్యజనులకు తమబిడ్డలయందున్న ఆసక్తికిని రాధునందు మాతృశ్రీ కుండిన ఆసక్తికిని ఏమిభేదము ?

జవాబు : స్పష్టమైన భేదము ఉంది. ఆ ఉభయమునకును. ప్రేమస్వరూపమందు ప్రేమావిష్కారమందు ప్రేమప్రేరకమందు భేదం ఉంది. మాతృశ్రీకి రాధునందు సంగం ఉండినది అనడానికి సందేహం లేదు. కాని ఆ సంగం కారణంగా మాతృశ్రీకి ఇతరులందున్న ప్రేమలోగాని వారి క్షేమమునుగూర్చిన ఆమె అక్కఱలోగాని తగ్గుదల ఇంచుకైనా లేదు. సామాన్యప్రజలకు తమవారియం దెంత అక్కఱ ఉంటుందో ఇతరులయెడ అంత ఉదాసీనత ఉంటుంది. కాని రాధుపై మాతృశ్రీ కుండిన ప్రేమ, ఆమె ప్రేమప్రహ్రదమును ఎండగొట్టలేదు. ఇతరులపైని ఆమె అక్కఱను లవలేశమైనా తగ్గించలేదు. సజ్జనులకు. దుర్జనులకు, ఉన్నతులకు నిమ్నులకు, కలవారికి పేదవారికి–అందఱికి తాను అమ్మననెడి భావం ఆమె భావిజీవితానికి సదా ఆధారంగా ఉండేది. యావజ్జీవం అలాగే ఉండింది. ఆమె నాశ్రయించినట్టి ప్రతి ఒక్కరికీ, ఆమె తనసొంత అమ్మ అనిపించెడిది, వారియం దామెకు అక్కఱయూ అనుతాపమునూ నిండుగా ఉండేవి. ఆమె విశ్వప్రేమకు నిరూపకములైన సంభవాలు ఆమె జీవితచరిత్రంలో సమృద్ధిగా ఉన్నాయి. వానిని అన్నిటిని ఇక్కడ వ్రాయడానికి పత్రికలో చోటు చాలదు. జిజ్ఞాస గల భక్తులు 'శారదాదేవి జీవితచరిత్ర' అనేగ్రంథాన్ని చదివి తెలిసికో వచ్చు.

రాధునందు మాతృశ్రీకి కలిగిన ప్రేమకొక అంతరార్థం ఉంది. సామాన్య జనుల లౌకిక ప్రేమకు అటువంటి అంతరార్థం లేదు. శ్రీరామకృష్ణుని నిర్యాణానంతరం తాను జీవించియున్నందు కొక ప్రయోజనం అమ్మకు కనిపించలేదు. ఆమె మనస్సు నానాటికి సంగరహితము అంతర్ముఖము కాజొచ్చింది. ఐహికజీవితం సాగాలంటే దానికి కేంద్రగతంగా ఒక ఆశ ఒక కాంక్ష ఉండాలి. ఏదేనొక బాహ్యవస్తువునందు అక్కఱ ఉండాలి. గురుదేవు డున్నన్నినాళ్లు ఆయనకు సేవచేయడం అమ్మ జీవితానికి కేంద్రంగా ఉంటూ వచ్చింది. ఆయన నిర్యాణమైన పిమ్మట అతివిశుద్ధమైన అమ్మమనసు కిక అవలంబం లేక పోయింది. కాబట్టి ఆమె మనస్సు క్రమక్రమంగా సమాధిలోనే నిమగ్నమాతూ దేహత్యాగానికి దారితీయజొచ్చింది. కాని ఆమె నిర్వహించవలసిన అవతార ప్రయోజనం ఒకటి ఉంది. అది నెఱవేఱటకు ఆమె దేహం ఉండాలి. ఆ దైవనిర్ణయంచేత అమ్మ జీవితచరిత్రలో రాధుకు ప్రదేశం కలిగింది. అమ్మ అక్కఱకొక కేంద్రం అవలంబం లభించింది. అది ఎంతైనా అవసరం. రాధు మాతృశ్రీకి మేనగోడలు. (=తమ్ముని కూతురు). తమ్మునిభార్య పిచ్చిది. కాబట్టి రాధు ఎంతో నిరాదరమునకు కష్టాలకు గుఱి అయింది. ఒక నాటి సాయంకాలం అమ్మ గాఢ ధ్యానంలో నిమగ్నమై ఉండంగా, శోచనీయమైనరాధు పరిస్థితి ఆమెమనస్సున కటాలున తళుక్కుమని మెఱిసింది, గురుదేవు డామె నిట్లాజ్ఞాపించెను— "ఆమెను అవలంబంగా చేసికో. ఆమె యోగమాయ". (వివరములకు 'శారదాదేవి చరిత్రంలో 13-వ ప్రకరణం చూడండి.) ఈసంగతులు జ్ఞప్తిలో ఉంటే రాధుమీాద అమ్మకుండిన

ప్రేమయు సామాన్య లౌకికుల ప్రేమయు ఒక తీరువి అని ఎవ్వరూ అనరు.

మాతృశ్రీ మహాసమాధి కించుకముందే రాధుమీద ఆమె కుండిన ప్రేమయొక్క నిజమైన ప్రత్యేకత స్పష్టమైనది. మాతృశ్రీ రాధును తన పర్యవేక్షణలోనికు తీసుకొని పెక్క సంవత్సరాలైనాయి. అమ్మ వ్యాధిగ్రస్తమై మంచం పట్టింది. ఆమె మరణంలో పర్యవసింపనున్న వ్యాధి అది. అప్పుడు అమ్మ రాధును గుఱించి అడగడం మానివేసింది. "జయరాంబటికి పో" అన్నది రాధుతో. రాధు బిడ్డ వచ్చి అమ్మపాన్పుపై కూర్చుంది. అమ్మ "ఎత్తుకొని పొండి ఆ బిడ్డను" అన్నది. రాధుపట్ల ఆకస్మికంగా ఈలాగు మారారే ఎందుచేత అని అడిగితే అమ్మ చెప్పింది: "నా మనస్సును రాధునుండి ఉపసంహరించుకొన్నాను. ఈ మనసిక ఆమెయందు సక్తం కాజాలదు." ఈ వార్త విని శ్రీశారదానందస్వామి — "ఆమె మనస్సును దేహంవంకకు లాగిపట్టేది ఇక నేమీ లేదు. కాబట్టి అచిరకాలంలో అమ్మ శరీరత్యాగం చేస్తుంది" అన్నారు.

తలంచుకొన్నప్పుడు మనస్సును ఉపసంహరించుకోగల శక్తి అమ్మ ప్రేమకు గల విశిష్ట లక్షణం. లౌకికుల ప్రేమ ఇట్టిదికాదు. "రాధుపట్ల మీకు గల ఈ అక్కఱను వివరించ"మని ఒక శిష్యుడు అమ్మను నిక్కచ్చి చేసి అడుగగా అందు కామె చెప్పిన జవాబు విషయాన్ని స్పష్టతరం చేస్తుంది. ఆమె చెప్పిన జవాబు: "పరతత్త్వాన్ని ధ్యానించే వారి మనస్సు అతి సూక్ష్మమూ అతి పవిత్రమూ అవుతుంది. దేని గుఱించి తలంచినా వారి తలంపు ప్రగాఢమైనదిగ ఉంటుంది. ఆ తలంపు 'సంగం'గా కనబడుతుంది. మెఱుపుదీగెలు మెఱిసినప్పుడు, ఆ మెఱుపులు అద్దాలలో ప్రతిఫలిస్తాయే కాని కొయ్యతలపులలో ప్రతిఫలించవు" కాబట్టి లోకులసంగమునకున్న అమ్మ సంగమునకున్న కారణాలు వేర్వే అనడం స్పష్టమైంది. సంకల్పిస్తే ఆమె తన మనస్సును రాధునుండి సునాయాసంగా ఉపసంహరించుకో కలిగింది అనడం గుర్తించితే, లౌకిక సంగంగా పైకి కనిపించే ఆమె సంగపు ప్రత్యేకత మనకు సుగ్రహం అవుతుంది.

వారలు - విశేషాలు

మూడు జయంతులు

శ్రీరామానుజ జయంతికి శ్రీశంకరజయంతికి శ్రీబుద్ధజయంతికి సంబంధించిన పౌరమహాసభలు మదరాసు శ్రీరామకృష్ణమఠ వివేకానందహాలులో వరుసగా 1973-వ సంవత్సరం మేనెల 6-వ తేదినాడు 13-వ తేదినాడు 20-వ తేదినాడు జరిగాయి. మఠాధ్యక్షులైన శ్రీమత్తపస్యానందస్వాములే మూడు సమావేశాలకున్నూ అధ్యక్షత వహించారు.

6-వ తేదినాడు శ్రీ ఎ. ఎన్. పరశురాంగారు శ్రీరామానుజులవారినిగూర్చి ఆంగ్లంలో ఉపన్యసించారు. ఉపన్యాససంగ్రహం: ఆచా

ర్యులవారి సుదీర్ఘ జీవితకాలం ఉత్తేజకరములైన సంభవాలతో నిండింది. సర్వక్షేత్రాలకు ఆయన కావించిన యాత్ర, విశ్వజనీనమైన ఆయన సందేశము జంకుగొంకులు లేక ఆయన చేసిన గొప్పమార్పులు, నిమ్నజనోద్ధరణమునకై అమోఘముగా ఆయన కావించిన యేర్పాటు, అనాలోచిత విశేషాశేష లోకవాత్సల్యంతో సంతారకములైన అర్థములను ఆయన అందఱికి వెదజల్లిన తీరు, దేవస్థానములను ఆయన సనాతనధర్మప్రచార కేంద్రములుగా దిద్దితీర్చిన రీతి, అర్చావతారాల ప్రాముఖ్యమును ఆయన నొక్కి వక్కాణించిన విధము—ఇవన్నియు శ్రీరామానుజులవారు ఆచరణార్హ సంస్కార విధాత లనిన్ని చక్కని నిర్మాత లనిన్ని సూచిస్తాయి. అత్యధికసంఖ్యాకులకు ఉపజీవ్యమైన నీతిశాస్త్రాన్ని తత్త్వశాస్త్రాన్ని దాయధనంగా ఆయన ప్రసాదించాడు. తెరువాత శ్రీకుమారవాడి ఎస్. రామానుజాచార్యులు తమిళంలో ఉపన్యసిస్తూ శ్రీరామానుజులవారు నిజంగా దయాసముద్రులని, ఆయన చరిత్రలో ఈ విషయాన్ని నిరూపించే సంభవాలు ఎన్నో ఉన్నాయని తెలిపి ఆయన జీవితచరిత్రను సంగ్రహముగా చెప్పి విశిష్టాద్వైతసిద్ధాంతహృదయమును సుగ్రహం చేశారు. శ్రీమత్తపస్యానంద స్వాములు అధ్యక్షోపన్యాసంలో చెప్పిన సంగతులు:- శ్రీరామానుజులవారి ప్రభావం ఈ నాటికిన్నీ సజీవం, హిందువులకు నూతనోత్సాహమును భక్తిసంపదను వారు ప్రసాదించారు. శ్రీవైష్ణవం ఎల్లప్పుడునే యావద్భారతదేశోద్యమం. అది తత్త్వశాస్త్రనిష్ఠకు కావలసిన భావోద్వేగం కలిగిస్తుంటుంది. శ్రీరామానుజులవారు గొప్పమతప్రచారకులు ఆయన స్వానుభవాలను ఇతరులకు చూఱలిచ్చి, 'భక్తి' 'ప్రపత్తి' మార్గాలను కఱపారు. భక్తిప్రవణులను ఉత్తేజపఱచడంలో రామానుజసంప్రదాయం అమోఘమైనది.

మే నెల 13-వ తేదినాడు శ్రీ వి. హెచ్. సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రులవారు శ్రీ శంకరాచార్యుల సందేశాన్ని గూర్చి మొదట కాసేపు సంస్కృత భాషలో ముచ్చటించి వెంటనే తమిళంలో మహోపన్యాసం చేశారు. ఆ ప్రసంగసంగ్రహం:- శ్రీ శంకరాచార్యులు చేసిన ఘనకార్యాలలో క్రియాశక్తి లీలకంటె జ్ఞానశక్తిలీల ఎక్కువగా కనబడుతుంది. నిర్గుణోపాసనకు అందించే మెట్టు సగుణోపాసన. స్వర్గాదిభోగాలు అశాశ్వతాలు ముముక్షువులు కోరేది నిత్యానందం. కాబట్టి వేదాంతమే అందుకు సాధనమైన మతం. శంకరాచార్యులలో సంకుచితత్వం లేదు. ఆయన షణ్మతస్థాపనాచార్యులు. వేదాంతం అన్ని మతాలను తనలో ఇముడ్చుకొనేదే కాని దేనికిని విరుద్ధమైనది కాదు'', అద్వైతసిద్ధాంతాన్ని వివరిస్తూ డాక్టరు టి. ఎమ్. పి. మహాదేవన్ గారు ఆంగ్లంలో ఉపన్యసించారు. ఈలాగన్నారు—''చరిత్రలో ఒక క్లిష్టకాలంలో శ్రీ శంకరులు హిందుసిద్ధాంతాన్ని కాపాడినారు. వారు అవతరించింది ఎనిమిదో శతాబ్దంలో. దేశం కల్లోలమయంగా ఉండిన కాలం అది. శ్రీ శంకరులు తమ ముప్పైరెండేండ్ల అల్పజీవితకాలంలో హిందూదేశాన్ని సంస్కృతిని నిలబెట్టారు. ఆత్మేతరమును అధఃకరించి, ఆత్మోత్కృష్టతను చాటారు, అద్వైతం అన్ని మతాల సమన్వయమే కాని ప్రత్యేకసంకుచిత మతం కాదు. శ్రీశంకరులు దేన్ని విమర్శించినా దాన్ని శుద్ధిపఱచడానికే కాని నిర్మూలించడానికి కాదు'' శ్రీమత్తపస్యానంద స్వాముల సమాపనోపన్యాస సంక్షేపం :— శ్రీరామకృష్ణుడు ఆదర్శాద్వైతి. ఏ మతం

తోను ఆయనకు విరోధం లేదు. శ్రీశంకరులు అద్వైతసిద్ధాంత ప్రతిపాదకు లగుటే కాక, దేశం నాలుగు మూలలలో నాలుగు మఠాలు స్థాపించి, దేశైక్యమును కూడా సాధించారు. అప్పటి కాలపరిస్థితులలో శ్రీశంకరులు భారత దేశాన్ని అతిక్రమించి వెలుపలికి పోజాలక పోయినా అద్వైత సిద్ధాంతానికి దేశ కాలావధులు లేవు.''

1973-వ సంవత్సరం మే నెల 20-వ తేది నాడు డాక్టరు పి. కె. సుందరంగారు బుద్ధదేవునిగూర్చి తమిళంలో ఉపన్యసించారు. బుద్ధుని సిద్ధాంతాలను సరళరీతిలో వివరించి, బౌద్ధమత చరిత్రను దెలిపి ఈలాగన్నారు— ''బుద్ధ నుపదేశాలలో హిందూ సిద్ధాంతానికి విరుద్ధాంశములు లేవు. శ్రీశంకరులు అనంతర కాలబౌద్ధ ప్రతిపాదనలను ఖండించారు కాని, బుద్ధుని దూషింప లేదు. బుద్ధుడు నిరాశావాది కాడు. మానవప్రవృత్తులను ఆకళించుకొని ఆయనచూపిన పరిష్కారాలు నిరాక్షేపాలు'' సభాధ్యక్షులు శ్రీమత్తపస్యానంద స్వాములు ఈలాగు వాక్రుచ్చారు— ''వైదిక క్రతుకలాపాలకు ప్రజలు తిరుగబడుతుండిన కాలంలో బుద్ధదేవు డవతరించాడు. ఆయన చారిత్రక మహాపురుషు డనడం నిర్వివాదం. ఒక అర్ధ శతాబ్దకాలం ఆయన విశ్వశ్రేయానికై శ్రమించాడు. అన్ని ప్రమాణాలకంటె మానవునికి తన అంతఃకరణం అధిక ప్రమాణం కావాలి అనడం ఆయన అభిప్రాయం. ఆయన ఏం చెప్పినా నచ్చచెప్పేవాడేగాని ఖండన నిరసనలకు పూనుకోడు. బౌద్ధసంఘంలో వర్ణవిభేదం పాటించ బడదు. దేశచరిత్రలో బౌద్ధయుగం అంటూ ఒకటి లేదు. బుద్ధుని ప్రభావం దేశ చరిత్ర అంతటా వ్యాపించి ఉన్నది. 'మర్మ' మతాలను బుద్ధు డామోదించడు. సంఘంలో స్త్రీల స్థానాన్నిగూర్చిన ఆయనవైఖరి చాల ఆధునికం. బౌద్ధమతాన్ని ఆమోదించనివారు కూడా బుద్ధదేవుని గౌరవిస్తారనడం విశేషం''.

గ్రంథ పరిచయం

శ్రీశంకరభగవత్పాద విరచిత భజగోవిందస్తోత్రము (మోహముద్గరము)

విద్వాన్ కలవకుంట కృష్ణమాచార్యుల అనువాదపద్యాలతో కూడినది. కరీంనగరం జిల్లా మెట్టుపల్లి భక్తియోగసాధనసమితివారి ప్రచురణం. పాకెట్టు సైజు, పుటలు 32, వెల 25 పైసలు. ఎడమవైపుపుటలలో మూలశ్లోకాలును కుడివైపుపుటలలో అనువాదాంధ్రపద్యాలును ముద్రితములై ఉన్నవి. విశ్వజనీనమైన మూలగ్రంథాన్నిగూర్చి అతిశయోక్తిగా ఏం చెప్పగలం? అనువాదం అన్యూనాతిరిక్తంగా హృదయంగమంగా ఉంది. అనుబంధంగా నవగ్రహస్తోత్రమును మూలమును మాత్రము జతపఱచి ప్రకాశకులు ఈ గ్రంథాన్ని స్పృహణీయతరం చేశారు.

శ్రీమన్నారాయణీయము

1 వ భాగము

మూలము : శ్రీనారాయణభట్టాద్రి. అనువాదకులు : శ్రీమూర్తి శ్రీభాష్యం వేంకట నృసింహభాష్యకాచార్యులు.

ఇది ఆర్షసాహితీవారి 36 వ ప్రచురణ. మూలగ్రంథప్రాశస్త్యమును దాని ఆవిర్భావక్రమమును వివరించు శ్రీరంగము వేంకటరమణమూర్తిగారి 'గురువాయూరప్పన్' అను వ్యాసము ఇందుపోద్ఘాతముగా నిబంధింపబడియున్నది. ఈ ప్రథమభాగంలో ఐదుదశకాలు తాత్పర్యసహితములుగా ఉన్నవి. శ్రీ వ్యాసభగవానుని మహాభాగవత గ్రంథమునకు సంక్షిప్తరూపమై వర్ణ్యవిషయ వైలక్షణ్యములచే కేరళదేశంలో మహాభాగవతంతో సమానంగా ఆదరింపబడుతున్న యీ ఉత్కృష్ట గ్రంథరాజమును ఆంధ్రుల అనుభూతి కందించు ఆర్షసాహితివారి సముద్యమమునకు స్వాగతం.

వలయువారు "ఆర్షసాహితి సనాతన ధర్మ ప్రచారసంస్థ, 27-7-18 ఆమంచివారివీధి, విజయనగరం-2." అను విలాసానికి, 30 పైసల పోస్టేజిస్టాంపులు పంపి ఈ గ్రంథమును పడయవచ్చు.

ప్రాచీన భారతవర్ష మహర్షుల చరిత్రలు

రచయిత : ఆర్షకవిశిరోమణి విద్వాన్ బులుసు వేంకటేశ్వరులు ఎం.ఏ. ఆంగ్లభాషోపన్యాసకులు, పీఠికాపురరాజ ప్రభుత్వకళాశాల, ప్రకాశకులు బి.వి. అండ్ సన్సు, రామారావుపేట, కాకినాడ. మొదటిభాగము పుటలు 182 వెల రూ. 3/- రెండవభాగము పుటలు 230. వెల రూ. 3/-

మొదటిభాగంలో అగస్త్యుడు, అత్రి, అష్టావక్రుడు, ఋష్యశృంగుడు, కపిలుడు, కశ్యపుడు, గౌతముడు, చ్యవనుడు, జమదగ్ని, దత్తాత్రేయుడు, దధీచి, దుర్వాసుడు అను ప్రసిద్ధులు ఋషుల కథ లున్నాయి. రెండో భాగంలో నారదుడు, పరాశరుడు, భరద్వాజుడు, భృగువు, మార్కండేయుడు, యాజ్ఞవల్క్యుడు, వసిష్ఠుడు, విశ్వామిత్రుడు, వ్యాసుడు, శుకుడు అను పదుగురు ఋషుల కథ లున్నాయి. మొదటిభాగం ఇప్పటికి ఆఱు ముద్రణములను ద్వితీయభాగం ఐదు ముద్రణములను బడసినవి. ఈ ముద్రణముల సంఖ్యయు విద్వత్ప్రముఖుల పలువుర ప్రస్తుతులును ఈ గ్రంథాల విలువకు వీనియందలి ప్రజాదరమునకు తార్కాణములు. ఇంత ప్రసిద్ధినందిన ఈ గ్రంథాల కిప్పు డొక 'పరిచయం' వ్రాయడం, సూర్యుని చూపడానికి దివిటీ ఎత్తడం వంటిదే. ఆర్షవిజ్ఞానఖనియైన భారతదేశంలో భ్రమప్రమాదవిప్రలిప్సాది దోషదూషితులగువారి అసాధువాదములచే వంచితులై పెడదారిని పరుగులెత్తుచున్న యీ కాలపు యువకులకు కనువిప్పు కూర్పగల అనర్ఘజీవితగాథల యీ సంపుటిద్వయమునకు మా అభినందనాంజలిని సమర్పిస్తున్నాము. ఈ కథలందలి ధారావాహియైన సుందరమధురాంధ్రగద్యశైలి ప్రత్యేకంగా ప్రశంసార్హం.

ప్రభాకర్

శ్రీ రామకృష్ణ బోధామృతము

అనువాదకులు:

శ్రీ చిరంతనానందస్వాములవారు

పరిశోధితమగు 1121 మహోపదేశములతో, సంగ్రహ జీవితముతో నలరారుచున్నది.

జీవుడు: సంసారము; మాయ, గ్రంథములు: గ్రంథులు, బాధగురువులు: బోధ గురువులు, లౌకికులు: వారి ధోరణులు, ఆత్మోన్నతి; సాధకులు; వారి యాదర్శములు, పారమార్థిక జీవనమునకు సదుపాయములు, సర్వమతసామరస్యము, జీవుడు: దేవుడు, జ్ఞానము: భక్తి: కర్మము, బ్రహ్మతత్త్వము, సూక్తులు: నీతికథలు మున్నగు అంశము లిందు తేటతెల్లముగ పసిబిడ్డల కయిన నవగాహన కాగల ఉపమానములతో వివరింపబడియున్నవి.

....ఈ గ్రంథం చదువుతూంటే ఒక్క ఐహికానికీ, ఒక్క ఆముష్మికానికీ కాక, రెంటికీ సంబంధించిన సూక్ష్మాలూ, రహస్యాలూ, కీలకాలూ చక్కగా అరటి పండొలచి చేతిలో పెట్టినట్లు ఉంటవి....

—ఆంధ్రపత్రిక

540 పుటలు ప్రజ్వలమగు పంచమ ముద్రణము: వెల: అట్టబైండు: రూ. 4-50 క్యాలికో: రూ. 5-50

శ్రీ రామకృష్ణోపనిషత్తు

తమిళ రచయితలు:

శ్రీ చక్రవర్తి రాజగోపాలాచార్యులుగారు

ఆంధ్రానువాదకులు:

గౌ॥ న్యాయమూర్తి శ్రీ ప్రత్తిపాటి సత్యనారాయణరావుగారు

శ్రీరామకృష్ణదేవుని దివ్యోపదేశవాక్యము లాధారముగాగొని, వానిని విరివిపఱచి, మనోహరకథారూపముగను, సంభాషణరూపముగను అమర్చి, శ్రీచక్రవర్తి రాజగోపాలాచారిగారు తమిళభాషలో రచించిన జనాకర్షకగ్రంథము. దాని యనువాదాలు ఇంగ్లీషు, మరాఠీ, బెంగాలీ, గుజరాతి, హిందీభాషలలో నిప్పటికే అపారవ్యాప్తినొందినవి. ఆ గ్రంథమున కిది చక్కని ఆంధ్రీకరణము.

128 పుటలు వెల: రూ. 1-25

అడ్రెసు: మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు-4

శారదా ప్రసంగములు

కీ. శే. వెదురుమూడి వేంకటకృష్ణరావుగారు, బి. ఏ.

శ్రీ రామకృష్ణుని సహధర్మచారిణియు, ఆదర్శసతియు, ఆదర్శయోగినియు, ఆదర్శ మాతయు నగు శ్రీ శారదాదేవి భక్తులతో నొనర్చిన దివ్యసంభాషణలు! తేటతెనుగున రచింపబడియున్నవి.

346 పుటలు (తృతీయ ముద్రణము) వెల : రూ. 3-[illegible]

అనుష్ఠాన వేదాంతము

అనువాదకులు : కీ॥ శే॥ తత్త్వానందస్వాములవారు

ప్రపంచమున వివిధరంగములందు విహరించువారికి వేదాంతమెటుల అనుష్ఠాన యోగ్యమో కండ్లకుగట్టినటుల శ్రీ వివేకానందస్వాములవారి యుపన్యాసములందు స్పష్టీకరించి యున్నారు.

(128+6 పుటలు) **తృతీయ ముద్రణము** **వెల : రూ. 1-25**

నూతన ముద్రణము! **ఇప్పుడే వెలువడినది!!**

"భారతయువజనులారా!"

అనువాదకులు :

కీ. శే. తత్త్వానందస్వాములవారు

భారతయువజనులను ప్రబోధించి శ్రీ వివేకానందస్వాములవారొసగిన ఉపన్యాసముల సంపుటీకరణము! ఒక్కొక్క ఉపన్యాసము భావగాంభీర్యము గలిగి యలరారుచున్నది.

274 పుటలు **దివ్యమగు ద్వితీయ ముద్రణము!** **వెల : రూ. 3-00**

అడ్రెసు: మేనేజరు, శ్రీ రామకృష్ణమఠము, మైలాపూరు, మద్రాసు - 4

సంపాదకులు : శ్రీ చిద్ఘనానందస్వామి, శ్రీ నేలటూరి భక్తవత్సలము.

శ్రీ ఎమ్. బాలసుందరంగారిచే ఫ్రీడమ్ ప్రెస్, (మద్రాసు-21) న ముద్రింపబడి,

శ్రీ బోధస్వరూపానందస్వామిచే శ్రీ రామకృష్ణమఠము (మైలాపూరు) నుండి ప్రచురింపబడినది.